

Василь Юдов

Золотень

Хмельницький
Видавець Стасюк Л.С.
2013

УДК 821.161.2
ББК 84(4УКР-4ХМЕ)
Д36

Літературно-художнє видання
Юдов Василь Михайлович
Золотень

Д36 **Дердюк М.Д.**
Моя любов – Хмельницький, Видавець ФО-П Стасюк Л.С.,
2013. – 184 с.

ISBN 978-966-2758-00-9

Твори Василя Юдова пронизані самобутністю та іронією, що межує подекуди з ширим гумором, а інколи з сатирою. Поєднує їх безмежна любов і повага до свого рідного степового Бузького краю. По різному можна оцінювати майстерність творів цієї збірки, однак вирізняються вони блискучим талантом автора.

Книга розрахована на широке коло читачів.

Видавництво подає твори у редакції автора, мовою оригіналу.

УДК 821.161.2
ББК 84(4УКР-4ХМЕ)

ISBN 978-966-2758-00-9

© Юдов В.М., текст, макет, дизайн,
2013
© ФО-П Стасюк Л.С., друк, 2013

До читача

Якщо ви хочете з іронією згадати про славне минуле нашої славетної Батьківщини, якщо в ваших судинах ще вистачає сили і наснаги з жартом спостерігати за невтішними фактами дійсності, і нарешті, якщо ви душевно готові бути великим оптимістом, щоб побачити світле майбутнє неньки України, ви варті того, щоб прочитати добірку Василя Юдова.

Краткість – сестра таланта, розум двоюрідний брат дійсності.

Спробуйте через ці постулати пронизати добірку і ви отримаєте справжній кайф відвертості і насолоди. «Отримуючи розумне – відповідай тим же» - написано в ненадрукованих варіантах біблії.

«Хто вибере путь до сонця, хай пройде по золотій осені, яка розстелена для щасливої дороги» - пише Василь Юдов. Хіба може бути щасливою дорога життя, якщо її не супроводжує розум. Ця збірка написана заради щасливої дороги розуму в нашій дійсності.

То ж в добру путь!

Рідний кум С. М. Яжло

GALALAY

Може й правдою то було. Про то ніхто не знає серед степу, окрім верби золотавої, річечки кучерявої, вишеньки плодовиної та цілого поля маків степових, як стяга козаків кривавого. А ще відьми про це знають та мовчать тихенько, аби не порушити баланс, котрий вже сотнями століть не ними побудований. А от неправду, то й так можна вигадати...

1. ПРО ГАЛАЛАЯ І ДВАДЦЯТЬ ДВІ АМАЗОНКИ

Хоч вірте, хоч ні, але жили на нашій землі козаки спокон віків, ще коли Господь вавілонське розігнав.

І був такий козак Галалай неодружений. Скакає на конику Райчику по степах, шаблюкою поблискує – страху усім нишпоркам та дикунам степовим наганяє.

Бувало, вискочить Галалай на курган-гору і як загалалає, розірве степ піснею на всі сторони, що сховаються нишпорки у щілини та нори, виглядають півоком, тремтять від поваги і страху. Та знають: сумує козак про те, що неодружений. А був би одружений: хатинку собі справив би, за коником з плугом ходив би, все ж спокійніше було б...

А де то козаку знайти собі жінку путню і підходящу, коли кругом одні відьми та дикунки плодяться? Цивілізація десь у Єгипті, чи у якійсь там Атлантиді. А тут степ рівний, горби мамками прадавніми насипані і одна наволоч

голопуза ненажерна ганяє туди-сюди між ковилою, виживає, значить.

Тай став козак сам задумуватись: не вік же йому неприкаяним гасати? Треба і про майбутні покоління подбати. Жінка як то не є, а опора гранітна і у старість розрада...

Піймав Галалай відьму за шию, причавив її до землі, аж так, що та свого роздвоєного язика висолопила.

-Говори, нечистота, де жінки добрі є?

-А я тобі що, не жінка? – Завелася шипінням відьма. – За мною, як за стіною будеш жити. Розженемо усіх нишпорок із степів, царство збудуємо, зацарюємо.

-Що то за царство без любові?! – Не погодився козак. – Для царства віра, душа треба, слово красне, а у тебе: ні душі, ні серця, язик – і той роздвоєний...

-Перебирає, ач, цурається! – Зашипіла своє відьма. – То і для тебе є дорога за щастям, коли такий неприкаяний. Там живуть двадцять дві амазонки!

І послала відьма Галалая туди, де печери розмиті, де вода у граніті, де земля з небом не сходиться, а не розбереш де верх, а де низ.

А що робити? Осідлав свого Райчика і подався козак у дорогу. Одруження діло серйозне.

І щось швидко дістався козак, туди, куди надумав. Бо плюнула відьма перед ним шипляче, то котилося воно,

котилося, а як перестало шипіти – побачив козак перед собою начебто перевернуту макітру горою, всю уквітчану. І галявини на ній, і солов'їні гаї. А з-під гори водограї шумлять печерні. Красуні у них сидять, купаються.

Мама моя, красуні! І чорненькі, і біленькі, і руденькі, фігурки як грушки, груди як пампушки. Рівно двадцять дві нарахував козак і впевнився: точно це амазонки! І тут таки засумнівався: то було раніше, що жодної у жони вибрати не хотілося, а тепер двадцять дві красуні – і хоч усіх бери, не пожалкуєш...

А красуні накинули на себе зброю войовничу і до козака підступилися:

-А ну, що ти за птаха? Тут на тисячу верстов жоден мужчина не ходить, боїться нашої сили, а ти заявився і нашу дівочу скромність видивляєшся?

-Та я ж для душі, для вірності шукаю, - став виправдовуватися Галалай. – Не для втіхи прийшов. Обираю дружину для віку і кріпості сердечних вузів.

А красуні на те, ще відвертіші стали, зарум'янилися, леза залізної зброї на козака наставили, бо то ж тільки і чекали серйозного чоловіка, а не так пройдисвіта якогось. І всі, як одна, замріялись: кінець амазонії...

-І кого ж вибереш? – Запитали красуні, перед козаком лезами помахуючи, одна на одну позираючи.

«От так вляпався, - подумав козак. – Була б мені одна відьма – то одна! А тут хоч яку вибирай, а решта

образиться, чого доброго, голову відтяпають за неправильне відношення до жіночої краси...»

Сховав Галалай шаблюку куди подалі, щоб не спокушати долю, і став розумом цідити ситуацію. Утекти не можна, клята відьма дорогу тільки вперед намалювала. Усіх вибрати?

Куди ж щасливому козаку аж двадцять дві дружини обійти? Будь одна невдоволена – одна гуля від копистки, а так аж двадцять дві гулі на лобі може бути... Став козак пропонувати себе так:

-Живу я, сердешні красуні, серед диких степів, де основу буття полонили відьми. То ж хто із вас відьмою прикидатися може, ту і виберу!

Половина красунь леза поховали і відвернулись. Не для того вони створені, щоб у перекидання гратись: є краса – бери у палац, немає палацу – прощай козаче...

А все ж таки одинадцять розумниць на своєму стоять, козака лезами міряють.

-А ще у наших диких степах нишпорки плодяться, дикуни усілякі, котрих присмиряті треба такою піснею, щоб із нір своїх носа не витикали... Котра горласта, ту і виберу!

Ще дев'ять красунь відвернулися, покидали зброю і побрели у водограї. Не гоже їм, музам, з курганів пісні горлопанити. Це ж не той рівень для високого співу... Дві зосталося.

«Ну дві красуні, вже не двадцять дві, - подумав козак, - проте, і дві забагато. Бо ж як то на коня у трьох моститися?»

-Що ж, мої милі наречені, далека дорога чекає нас. То тепер вибір не мій, а мого коника Райчика. Йому вас додому везти. Кого вибере, та і буде мені жоною... Кінь не збреше у своєму виборі, бо вікувати і йому серед сім'ї.

Принюхався Райчик до обох красунь і обрав таку, яку і сам козак на крилах додому поніс би, аби коня поряд не було.

А так, умостилися Галалай і красуня на Райчика. Вона ухопила чоловіка вірного за плечі, і поїхали вони додому.

Де заблукають, жона відьмою прикинеться і у справдішньої відьми дорогу спитає.

Де зустрінуться із нишпорками, дикунами-ненажерами, сядуть молодята на кургані, затягнуть пісню у всі голоси – розчистять собі дорогу.

-Як же ж тебе звати, красуне? – Зважився спитати козак уже вдома, біля кучерявої річечки.

-Галя! – Відповіла красуня і зашарілася на голому місці, як квітка дикого маку.

-Тепер будеш козачка Галя Галалайчиха! – гордо пояснив їй смисл нового життя козак Галалай.

І таке кріпке покоління відбулося у них, що і до тепер немає переводу. Які б сили не намагалися уїстися злом у козачу вдачу – все миналося на краще. Ніхто роду не узнає, а рід процвітає.

А інколи, таки дається взнаки поріддя: як вхопить жона, бува, кописткою, як почне лупцювати свого щасливого, і ну словами:

-І за які гріхи, ти, неприкаяний, вибрав саме мене?!

2. ПРО ГАЛАЛАЯ І СВЯТО ВЕСНИ

Якби хто не розказував швидко та яскраво, а діло робиться довше і дешевше.

Бо ще тоді, коли в степах широких, між курганами високими, біля річечки кучерявої, жив був козак Галалай зі своєю вірною Амазончихою Галею Галалайчихою, і співали вони пісень на всю ширину і висоту неба так, що нишпорки всякі та дикуни, що в степах водяться, заривалися в землю якнайглибше, аби не чутоньки тих вольних пісень, як на гріх тяжкий - завівся довкола Дух гнилий.

Що то був за Дух і звідки завівся, тільки відьма триязика знала, але язиками плуталася і не могла точно сказати родоводу Духа гнилого - тільки свист від неї чувся і очі заздрісно сипали недобрим вогнем, хоч хмиз пали.

Виробляв Дух всіляку погань із глини степової, а глини стільки, хоч весь світ із неї зліпи, а ще й на люльку залишиться!

Розповзалася ця погань між курганами рудими плямами, на яких і стебелінка не росла, і крапля дощу не падала, гидуючись поїти погань, аж шкварчала від того і нараз випаровувалась.

Тільки жук якийсь заповзе через невігластво своє на руду пляму, такий мудрий робиться, що лягає догори лапами у сонце дивлячись, начебто відповідь у сонці шукає: що робити?

Що тут зробиш?

- А Що тут зробиш? - Заплакав козак Галалай над своїм коником Райчиком. Галя притулилася до козака чорною стрічкою, що волосся своє перетягнула, і заревла тугою розбита - помер Райчик, не витримав віку свого. Всяке добро кінця добігає, от тільки гидота чомусь вічності хоче...

А тут іще небесне паскудство стало налітати час від часу - стрибало із кургану на курган воронячою хмарою. Та якби тільки сонце собою затуляло, а так іще каркає на всю душу - паскудить пісню, оскверняє карканням неозорість степову.

А це ж прямий виклик нишпоркам. Повиповзали із усіх степових щілин дикуни-ненажери, сонцепродавці-нишпорки і давай шугати по степу, неначе окрім них тут ніхто і не живе більше!

Намалювалася така картина, що козак Галалай плювався у всі сторони, а десь і слівце підходяще ложив, та зарадити проти погані нічого не тямив, окрім Галі, вірної та рідної своєї, нікому сказати нічого не міг - отака мара, отака нудота!

- Свята світлого не хватає в степу! - рішив козак - Би було би свято, була б і пісня чиста, радісна і спокійна. Як думаєш, Галю?

-До Коваля свят треба йти. - Погодилась Галя, - Та прийдеться йти через хурделиці, по снігу чистому переметному дорогу шукати, іншої дороги немає... Ховається Коваль у снігах, аби білий світ із снігом плутали і про свято не мріяли.

-А як же тебе саму залишити? – Забезпокоївся козак, аж шаблюку свою впустив ненароком.

- Не загуби шаблюки, любий! Про мене не тужи, родинко. Якщо налізуть вовкулаки та всяка нечистота - то на білому снігу їх буде видко здаля. А тобі ось від мене згадка пригодиться - перстень люмінієвий, стрічка чорна і кружка срібна.

Упав перший сніг на степ і подався козак Галалай у путь до Коваля свят, довго цілувався з жоною перед походом. Дорога без поцілунку вірного, без слова ніжного, без зітхання рідного не зляжеться і не простелиться.

По білому важко ходити, коли в очах пелена з'єднує і небо і землю, тож кине чорну стрічку перед собою козак і оприділяється у напрямку, куди ж чорна стрічка заведе. А стрічка, кидок за кидком, тягла його до Коваля свят. Шаблюка тяглася збоку, залишала різаний слід у снігу, з'єднувала минуле і майбутнє тонкою лінією зв'язку, бо немає чого у майбутнє лізти, коли минулого не знати де шукати.

- Гопця, стоп! - Гукнув Коваль свят до козака Галалая, коли той уперся лобом у кузню.

Кузня неабияка цяця вибудована, все із залізних викрутасів кованих, із квітів та металевих тварин чудернацьких вилита. Ні вікон ні дверей не видно, урізнобіч, як пелюстки троянди, гостряки розставлені - не підійти людині. А козак, бач, лобом у такий гостряк вперся і ні уперед, ні назад ходу не дає.

- Хто такий ти є? - Питає у козака Коваль, - Якщо за святом прийшов, свято заробити треба! Якщо мимо йдеш, одпусти голову свою від піки і йди собі геть!

Не відпускає козак Галалай головою піку, ще сильніше вперся, бо впертий. Колись про козачу впертість кобзарі пісню заспівають, а поки що тільки піка зігнулася від напруги.

- Бачу, свята хочеш дістати, - змовився Коваль, - а що ти таке, щоб свято собі взяти? А хто ти є, щоб святкувати, коли святкують у кінці, а не попереду. І, взагалі, якого тобі свята?

- Козак я степовий, а свята мені такого, - заговорив Галалай, - щоб пісня була веселою, а руді плями щезали, щоб Дух гнилий вивітрився, та щоб паскудство пісні не заважало карканням піднебесним!

- Ох, йой! Одненьке таке свято є, весняне... Якщо тобі, то більше й нікому! За таке свято щось особливе треба віддавати, наприклад, шаблюку?!

- Шаблюку не віддам, шаблюка мені ще на століття вперед треба, ще настануть часи кров воріженьків пускати, а ось перстень люмінієвий, будь ласка, віддам!

Впустив Коваль свят козака до себе в кузню. А там усе на металевих полицях горщики, ринки, кубки та бутили стоять і у кожному свято булькає. Всяке є: і для простих людей в бутилі, і для царів у кубках.

-А для тебе, козак, свято ні у якій посуд ще не налите, - каже Коваль, - молоде ще свято, не вигралось!

-Так у мене кружка срібна є з собою, сюди й наливавай!

Отримав козак Галалай свято і двинувся додому по тому ж сліду, який шаблюка в снігу прорізала. Де за вітром, де проти вітру, а все додому ближче.

А Коваль взяв до рук перстень люмінієвий і задумався, а що то воно за тіло таке? «Золото знаю, срібло знаю, мідь і ту бачив, а тут кується як золото, блищить як срібло, і не жалко, як мідь...» Так таки задумався Коваль, що, кажуть, і свята перестав кувати, і залишився скам'янілим мислителем серед снігів. Сам собі у пам'ятник застиг філософський - люмінієвий.

Ішов Галалай додому, ішов та ніс кружку з святом поперед себе дивуючись - і морози тріскучі, і хурделиці льодяні, а не замерзає свято у кружці срібній - що то весняне! Дивувався козак і закортіло йому таки спробувати свято посеред дороги, так закортіло, що сьорбнув носом і пригубив краплю.

Завертілося навкруги піснями, пересипало квітами, небо враз заголубіло, трава зазеленіла, куди й сніг дівся, а плями руді, що між курганами повзали, враз потопилися у річках дзюрливих і Дух гнилий десь у море подався. Краса у степи прийшла, застромилася у козачу душу і не відпускає ні на мить, вся погань розлітається шкереберть і тільки щастя стомлює...

Дійшов Галалай під пісню веселу додому, потоптався по нишпоркам з розгону, дикунам пики понабивав спересердя, а Галі дома нема...Скрізь весна буянить, жити хочеться, а Галі нема!

-Галя! Я свято приніс! - Став гукати козак, а без Галі і свята немає...

Аж коло дикого кургану знайшов козак свою жону, що сперлася на ніж свій амазонський. Стомлена, скривавлена дивилась вона на мужа з прикрістю, а довкола десятками вовкулаки мертві поснули серед квітів.

- Що ж ти сам, без мене святкуєш? - запитала жона, - Допоки ти повернувся, мені прийшлося від вовкулаків боронитися... Дуже рано весна прийшла.

Як соромно стало козаку Галалаю за нестриманість свою. Привів Галю додому і віддав їй кружку із святом:

- Ось, твоє це свято! Тобі ним і володіти. Весна тут - твоя весна, а я вже коло тебе... як-небудь, відсвяткуюся.

І прийшло відтоді свято у степ. Береже його Галя Галалайчиха. Не просто так собі святкується, а тільки

народить хлопчика - свято! Народить дівчинку - свято!
Весна у Галалаєвій сім'ї цілорічно квітне.

Нишпорки степові і дикуни-ненажери піддивляються потайки, шепочуться про щось, що нецікаво, а виду свого козаку не подають, бо знають як Галалай святкує - може і потоптатися і пики понабивати... Бояться нишпорки, а якщо бояться, то поважають, значить, і козака Галалая, і жону його, і рід його пісенний та нескінченний.

А ще відьма тириязика таки розплутала свої язики і повідомила, що Дух гнилий у серці плодиться коли віри немає, коли рід висихає, коли пісня є, а співати нікому...

Але сімейству Галалаїному таке вже не грозить, весна прийшла!

3. ПРО КОЗАКА ГАЛАЛАЯ І ВЕСЕЛІ ЯБЛУКА

Любив козак Галалай свій степ рівний: травною всілякою помежований, безліччю квітів розцяцькований, річечками кучерявими посічений і горбами-курганями оздоблений так, як і пуп свій любив на рідному пузі, бо без пупа і життя козаку не було б!

Стане Галя Галалайчиха роздивлятися пузо козака - ну точно тобі степ у малому вигляді! Особливо коли козак вляжеться у траві пузом до літнього сонця, а всілякі комашки та порошинки із стебелинок різнотрав'я на пузо нападають.

Копошаться комашки на пузі Галалая, як то люди в степу, чи інша наволоч не людської породи - харчі

здобувають, смокчуть степові соки цілющі, кусають землю своїми ротами ненажерливими. Понадкусують у одному місці і переповзають у друге, чисте та нетронуте - переселенням народів звать це похабство.

А окультурити степ ніхто і не збирається. Хто ж буде? Нишпорки всілякі та дикуни безпросвітні? Їм би тільки животи понапихати солодко і сховатися куди подалі від сонця Божого, щоб опаскудювати своїми чорними язиками цілющу природу степу вільного.

Відьми - ті хоч темними ночами гидотство шипляче облизують, а інші і дня не цураються... Моторошно від цього, не цивілізовано. З дикунством боротися треба!

- Прикрій пузо своє, козаче, - мовила Галя, - і треба щось робити людяне у степу. Греблю загатимо - став утвориться. Кісточки у землю посадимо - садок вишневий виросте. Буде де дітям кохання своє шукати, буде де одне одному слова добрі і вічні дарувати. Не буде же ж наша кров кохатися, як відьми, чи дикуни серед степу голого безсоромно, як німина...

-Та так! - Прикрив пузо своє Галалай. - Цивілізація, це коли про кохання своїх дітей думаєш...

І пішов козак шаблюкою в землі дірки коvirяти та кісточки в ті дірки закопувати, а Галя з глечика їх водою поливати. Життя нове почало висаджуватись.

А нишпорки із всіх щілин зашепотілися: «що то за дійство відбувається?»

«Якщо нове життя садити, куди ж старе викорчувувати?» І нишпорки підглядали так, що Галалай комусь із них то око шаблюкою ненароком прошпигне, то ротяку розірве до рівня і розміру напханого шлунка...

Відьма восьмиязика опівночі почала була своїми язиками кісточки із землі виковирювати, та ледь всі язики не повідривала. Бо від жадібності заздрісної хотіла за один раз вісім кісточок дістати, потугою своєю всеязикою.

А кісточка одна від одної через два кроки закопані - не розтягуються язики на такі далекі відстані, хоч відьма їх милом намазала.

Два язика пристрастю сама собі відірвала очмана відмівська і стала шестиязикою. Від злості скорчилася, стала харкатись соками своїми у кожну лунку, де вишня закопана, аж хрипіла і скиглила у ніч іскри лютуючи.

А від того кісточки враз проросли. І допоки, ще півні не заспівали кукурікання світле, вирости вишневі пагони, як лозини у зріст людини, і ну шмагати відьму по неприкритим безсоромним місцям боляче, повчаючи про пристойність природничу, що чкурнула відьма геть із вишневого садка і по ці пори в вишневих садках не заявляється, не портить своїм виглядом покорченим ні цвіту вишень біло-ніжного, ні сором'язливість ягід вишневого саду степового.

Став Галалай греблю гатити, ставок утворювати, валуни та каміння епохальне з місця засидженого підіймати і русло річечки кучерявої перекивати. Нехай вода піднімається, кучері свої вирівнює, щоб зорі, як у люстерко-дзеркальце заглядали, собою милувалися. Щоб коханим

було куди на себе подивитися, зорі і очі свої у хвилях води плутати.

Тіко піднімить козак валун епохальний, а там на нього дикун степовий здивовано дивиться, ніяково переминається і боязно: «пробач, не винуватий, що тут сховався».

І так дивиться дикун одним оком на шаблюку козачу, а другим на валун кам'яний, що у руках Галалай підняв. Думає, від чого смерть прийде: чи шаблюкою перекриється дихання, чи камінь на голову упаде, чи річка воду піднімить і затопить всі притони вошиві, справдна дикунами облюбовані. Цивілізація - страшне дійство!

-Допомогти хочу! - Викрутився дикун підвалунський і вхопився за камінь древній, щоб носити і гатити греблю.

-То помагай! – Наказав Галалай.

-Хто ж допоможе, як не я! - Із сльозою викашляв дикун виправдання свого життя дикунського. А там, гляди, із дикунства і люди бувають!

Так взялися дикуни виправдовуватись і греблю камінням гатити, що якийсь камінь лишній і зірвали дикунством своїм, дірку утворили, що струмінь водяний десь в іншому місці Атлантиду покрив. Затопив цивілізацію вщент, що по ці пори знайти не можуть.

Воїстину варвари цивілізації портять, коли вислужитися хтять.

Летять птиці із вирію над степами привільними. Аж ось ставочок серед степу малюється, коло нього садок вишневий веселенько так розташований. Хто ж із пташцтва відмовиться перепочити у цивілізації культурній. І шугають на кілька днів поласувати природою птахи перелітні до місцини культурної, краю степового заповідного.

А тільки заспівають пісень чужинних, так і загублять із дзьобика насіннячка дивовижні, що впадуть на землю плодотворну і виростає із них чи то верба розгублена, чи то липка медоносна, чи то грушка прямовисна.

Ластівка летіла над степом широкостиглим і здивувалася. Де ж це в степу ставочок з'явився, садочок вишневий культурою перегнутий? Аж дзьобика розкрила і впустила насіннячко яблуньки, що з самого раю викрадене.

Козак Галалай у цей час, після звершень культурних, свято народження іще одного сина святкував, котрого за чергою Галя народила, і шаблюкою у землю тикав: «Прошпилю землю на вигін, аби щастя у всіх дірках панувало і веселилося! Бо у мене іще одна дитина народилася! Син степів!»

Якраз у ту дірку від шаблюки насіннячко і потрапило. А ластівка далі летіти і не захотіла. Кружляє по ці пори серед людських осель, насіннячко шукає, ластовеняток родить, бодай хто із них насіннячко знайде, щоб продовжити політ піднебесний. Та де там падіння змінити! Злітати і падати лише раз написано, а рости на землі ніхто не забороняє.

Виросла із насіннячка яблунька дивосвітна і кожен рік яблука на ній раєм пахнуть, свідомість очищають,

радість і сміх дарують. На честь коня вірного назвав плодове дерево Галалай - Раєчкою! Їдять ці яблука нащадки Галалая та дружини його Галі Амазончихи і немає зупинки сміху щасливого та веселого і немає рідні цій ніяких перепонів у мудрості і правдивості помислів.

Відьма очманіла для помсти, якимось своїми язиками яблука з дерева забажала зірвати, та знову від жадібності своєї натури ще два язика загубила. Жаліє, що з козачим родом зналася - чотириязика наволоч, час від часу виє в нічну пору на всі чотири сторони, мабуть страху наганяє, а скоріше від самотності своєї.

А козак Галалай не жаліє - окультурився! Ще й млинок на ставочку заклав: нишпоркам і дикунам для заздності, а дітям для хліба на довгій віці .

4. ПРО КОЗАКА ГАЛАЛАЯ І ПАСКУДНІ

ГРОШІ

Там, де небо неміряне, там де сонце на руку сідає, там де ковила ноги цілує, а це життя значить у степах вічних і правдивих, оприлюднився козак Галалай господарством заведений. І хатка у нього глиняна соломани покрита, і призьба біля хатки сажею підведена - і літом йому прохолодно, і взимку тепленько. Аби тільки нишпорки степові не заводились поряд! Відгукує він їх піснею широкою, а як сам не справляється, то його вірна жона Галя допомагає.

Галя Галалайчиха - вірна, одна єдина Амазончиха, свого ножа амазонського на ножі кухарські перекувала і ну страви ними готувати на свій висококультурний смак.

Дикуни всього степу облизуються, слиною давляться, коли запах їжі потічками між курганями повзе...

А відьма дванадцятиязика ці потічки на свої язики намотує і по всьому світу розпльовує, на всі дванадцять сторін, із заздрості безвтішної, бо злобство на сім'ю козачу затаїла. Авжеж, крім відьми, кращої кухарки в степах не було, до поки Галалай не одружився!

І заплюнула якось своє нікудишне відьма по дурості у тринадцяту сторону, де і напрям не визначити, і відстань не поррахувати, не додати, не відняти, можна тільки здогадатися, та й то не всім.

А потрапило воно, нікудишне, як виявилось, у цивілізацію Єгипетську, та ще й прямісінько на голову цигану, котрий із свого табору вигнаний за те, що сам себе обкрадав, табір свій об'їдав і фараонам п'ятки лизав, щільно очі прижмурюючи, а язиком, про своїх табірних, слова паскудні прикладаючи. Ну, бо паскудний був.

-Хе-хе, - облизнувся циган, коли нікудишне у голову вдарило, - он де смакота степова водиться, безкультурна нікчемність всякого роду. І це все якраз по мені і моїй натурі! Он де можна запанувати серед невігласів степових.

Викрав циган у фараонів коня бистрого і по слідам плюнутого подався.

Було погналися фараони за злодієм, але що їм цивілізованим у невідомості за якимось паскудником бігати? Назад вернулися про вічність думати.

А у степах вечірніх сіли Галя Галалайчиха та козак Галалай після вечері ситної, після праці посильної на призьбу свою підведена. І затагнули у два голоси пісню заобрійну аж над сугінками вечірніми так, що нишпорки ще на верстов двадцять порозбігалися, вуха хвостами позатикували. Ти диви який резонанс децибельний утворюється, коли у два голоси, та ще й у небо!

В цей час якраз вершник у сутінках марою виник, якось раптово, як нісенітниця при розладі шлунку. Що то за птаха така темна? Що то за привид кінською головою прикривається, хвостом затуляється, очі лукаві ще й у пільмі прижмурює?

-Стій запроданець ночі там, де стоїш! - Гримнув Галалай. - Не то відтяпаю тобі ненароком глечика вухастого, що на плечах носиш, так і не зрозумію хто ти є...

Перелякався циган зустрічі несподіваної. Він на запах нікудишнього мчав, щоб з безкультурною нікчемністю зустрітися. А тут тобі добра людина шаблоюкою голову одтяпати мірється. Страшно в степах стало...

-Не губи, - заскиглив паскудник, - грошви тобі дам, зацарюєш, як фараони!

Що таке гроші? Що таке фараони? Не відомо Галалаю. Не водилися в сепях прекрасних та нескінченних такі покидьки цивілізовані.

Галя Амазончиха про фараонів ще чогось чула від подруг своїх колишніх незаміжніх, а от, що таке грошва, яка царювати помагає - їй теж невідома.

-А ну показуй заради цікавості грошву свою! - Наказав Галалай. - А чи більша у неї шаблюка, а чим моя? Чи кулак у неї такий же, як у мене? А чи зможе вона, отак як я, коня на коліна поставити?

І смиконув козак за уздечку, що кінь фараонський на передні коліна впав, і відразу признав хазяїна свого нового до віку, признався у вірності та любові козаку Галалаю іржанням переможним піднебесним, а ще і Галі відсалютував: перекинув цигана через кінську голову і простелився той з торбою під ноги Галі Галалайчихи.

І випотрошилися із торби циганської гроші, якими циган нахвалявся, козаку ними царювати пропонував...

-Бери, бери, бери... Все твоє! - Ще більше перелякався циган і став рачкувати в темінь вечора.

-Стій, паскуднику! - Зупинив його козак. – Оце зараз пісню з дружиною моєю вірною співати не станемо – кінець тобі! Де й візьмуться нишпорки на твою непокриту голову, занишпорять. Клянусь шаблюкою своєю - то є правда свята, що дикуни задикунять тебе цивілізованого!

Галя якраз світло піднесла у ринці олійній, що животіло вогнем сонцедайним, дикунів і відьом степу відлякуючи.

У цьому світлі і намалювалася грошва... Ота, яку циган обожнює...

На папірусних картинках жук незнайомий розписаний, знаки і лиця всілякі накреслені, і такими, і такими плямами поле картинок розцяцьковане - мудрість цивілізації, мабуть, у цьому втілена... Що воно ото значить нікому не звідане, особливо в степах воно як непотріб.

-І то це та грошва, яка зі мною у степу царювати хтіла? - Запитав козак.

-Вона, вона! Це не я! - Виправдовувався циган.

-То поясни, примара, яку погань це ти в степах заніс? Навіщо нам тут мальоване, коли пісня жива і тепла навкруги літає, душу добрим людям розвертає, нишпорок і дикунів розганяє, коли ми з моєю вірною жоною на тисячі літ наперед серцем розмову ведемо? В чому річ цієї грошви?

Циган звівся на ноги, пощаду вимовляючи, пояснив:

-Ось трапилося, що немає води у хаті, а є отакий папірусник. То віддай його тому у кого вода є - і воду отримаєш. Дуже просто! Різні папери тут: і для води, і для вогню, і для царювання. Так у цивілізації люди живуть.

-О-о-о! - Задумалася Галя Галалайчиха, - А якщо мене в хаті немає?

-Та є такі папірусники, що і тебе куплять! - Твердо заявив циган.

-Паскудні папірці, - рішив Галалай, - якщо мою жону ними купити можна.

- Забирай своє паскудство, паскуднику, і мотай у цивілізації. Допоки степ живе піснею привільною, обрієм чистоплинним, любов'ю до рідних своїх, працею непідкупною, непотріб це для людини тут!

І пішов циган з торбою своєю інші цивілізації шукати. В Атлантиду не пішов, бо її ще у минулому розділі дикунки затопили. Так і блудить по цей день з грошвою за плечима, ще й без землі і важності.

А відьма дванадцятиязика таки визначила помсту для задоволення мілкої душності. Викрала у цигана із торби п'ятдесят чотири папірусники. Крутила ними своїми язиками і таки викрутила, як добрих людей ошукувати - майбутнє картинками передбачає, бреше і туди, і сюди, на всі сторони, аж до звиху зводить пророцтвом неясним, помстою радіючи.

Розкинула якимось картинками на козака Галалая і на його рід майбутній. Тут таки і диву далася: нескінченний рід його непередбачуваний - не придумали у Єгипті папіросника про те, як рід козачий піснеславний повинен із світу зійти і у цивілізаціях заморочитися.

Думка у відьми паморочиться, аж язики відсихають, під дихом колочиться, у паху зудить, а зробити нічого і нікому.

А Галалай коника нового Фараоном назвав і на службу в господарстві поставив.

Вибігає малеча козача з хати на вулицю. І, перш ніж бавитись, спочатку всі до коня Фараона липнуть. Хлопчаки травичку несуть, а дівчатка віночки плетуть, коню гриву і голову прикрашаючи.

Фараон роздивляється на все це верховенство природи степової і дякує у середині своєї конячої душі цигану, який коня у фараонів викрав і у ці степи пригнав. Багато разів у цивілізованому Єгипті коня за гроші продавали. А тут, у безмежних степах, батьки все для дітей своїх навіть після смерті залишають, про рід піклуючись, без грошви і всіляких розрахунків.

І непотрібні цій силі людській гроші мальовані, коли з'єднується вона словом чесним і вірним, вітром степовим розмноженим від початку, де сонце встає, до початку, де сонце спати лягає.

І немає кінця слову доброму, є лише початок!

Розмножилися нащадки Галалая там, де непотрібно папірцем царство здобувати. Бо царство здобувається помислами і працею, і величезною вірою у майбутній шлях, словом чистим і мудрим обдарованою. Як того велить наша людяність.

Тож немає кінця початку вірного нащадкам козака Галалая по теперішню пору. І по пору, яка ще настане.

5. ПРО КОЗАКА ГАЛАЛАЯ І МУДРІСТЬ ВЕЛИКУ

Коли місяць на сонце насів, а Галалай пісню наспівав у степах вічних так, що Галя Галалайчиха зорями замилувалася: світять вони бездонні та безсмертні без здиху... А люди під ними порошинками котяться, на порошинки множаться, порошинками в землю йдуть.

Застарівся Галалай і Галя його застарілася - зморшки по всьому личку, а для жінки це особливе дійство впроваджується, коли на личку щемить, а мужчинам і подавно щемить за це, бо на дружині своїй себе угадати можна.

От тут якраз відьма двадцятичотириязика вималювала себе язиками - ну просто ляля модельна, красуня пекельна, наречена ідеальна...

-Ось яка я! Чекала, чекала. І дочекалася! Зіркою стала на весь степ пропорціональною, а Галя суперниця – тьху! І затьхукала Галю аж до хмар, що щезла Галя Амазончиха – ніде не видно її.

Хотів був підняти шаблюку козак, щоб тій відьмі язики відтяти, та й передумав - май собі живе, бо пустила відьма запах дурманячий, у цьому світі для аптеки потрібний. Як же ж тут без хімікалій обійтись?

Вигляд у відьми модельний, а смердить ще тою – пра-пра-дикунською парою. Що ж ти Господи, робиш? На те і робиш, щоб царство малювати. Кольори твої, а запахи відьма запаскудила!

Відьма ці запахи переймає - любить значить, складає із них усіляку аптечну вонизму. А козаку не відвертітисся, треба терпіти! У терплячості і до запахів мудрість захована.

То ж отака є терплячість.

А тут і старший син до Галалая підступився про матір свою піклуючись - куди ж, поділася мамка, поділись мудрістю?

А козак шаблюкою махнув від землі до неба і каркнув вороном «там»...

- А ти, сину, мудрість пізнати хочеш? Почнемо з маленького. Нишпоркам не дозволяй степом керувати. Вони теж живі, однак царювання ждуть, коли люди переведуться. Дикунам волі не давай, бо як тільки волю обретуть - цивілізуються без розумності і культурності, з'їдять степи до останньої стебелинки. То ж я матір твою, Галю свою, йду шукати, а ти з відьмами живи обережно. Можеш язика відрізати - відріж. А не можеш, то сильно і не принохуйся, бо в аптеку потрапиш.

І пішов Галалай словами захоплений до Мудрості Великої. Галю свою шукати.

Ніхто не вказував дорогу. Та й цю дорогу ніхто і вказати не зможе. Своя вона. Для кожного.

То Мудрість Велика вертілася в хмаринках небесних, а зверху козака видно. Бреде собі Галалай геть на високий-превисокий курган, що вище хмар насипаний, у зорі немигаючі дихає, ще й шаблюку сину залишив.

-Ну, заходь, козаче, до хмари небесної, до Мудрості Великої.

-Галю мою віддай, паразитство всесвітнє! - Забубнів Галалай до Мудрості , - Ти не Мудрість Велика, коли хороших людей хорониш собою.

- Може й так, - відповіла Мудрість, - Хороших людей я колекціоную, як марки, якщо знаєш що це...

Звідки Галалаю знати про марки, коли й пошту придумали тоді, коли у козаків шаблюки відібрали і коней у брички запрягли?

-Марку тобі треба?! - Розлютився козак і як прищепить хмару своїми руками, що аж дощі полилися: - Галю віддай! Галя моя, де ти є? Без тебе немає у світі очей чарівних, неба того, якого хочеться.

Ідуть дощі день – немає Галі. Ідуть дощі тиждень – немає Галі.

А внизу, в степах дикуни ненажерливі і нишпорки заздрісні замолилися «Віддай Галю, хмара підступна! Віддай Галю! Бо топить нас дощами. Уже усі щілини позаливало, порядній нишпорці ніде сховатися, щоб полюдськи нишпорить, а дикуни булькають ось-ось потопляться у жижі водяній, бо тікати у еміграцію бояться».

Навіть відьма і та жертва потопу – змило з неї усю косметику парадну та модельну, усі форми що на себе ліпила, і таке потворисько мокре опинилося, лише язика

форму мають. Заскиглила: «Віддай Галю, не стану більше затьхувати її».

Задихатися стала Мудрість Велика у хмарах захована, пересихати стала хмара замудрована. Зігнулася Мудрість перед козаком Галалаєм, і віддала Галю його Амазончуху для вірності і щастя, бо немає сили нелюдяної, яка може цей рід підвести. А все, що болить, то прощається.

Тож разом доживають віку Галалай і Галя серед степу барвистого і сонця іскристого, і на мудрість приховану, що хмарами катається, пальцем показують. Не та мудрість, що в хмарах живе, а любов та вірність на землі в степах – ось де Мудрість Велика!

А син батьківською шаблюкою таки відтяпав відьмі язика усі, усі й усілякі. Щоб не могла відьма молоти невідповідність про любов віддану і вірну, серед душевного світу степового, а ще й помсту свою нелюдяну на голови пересічних не могла розсипати.

Відтяпати – відтяпав, а вона без'язика тепер на кожну дівку перекидається, і серед степу малюється красою своєю косметичною, формами наліпленими світло сонця відблискує. Ось і живе так собі енергетично, між людей капості накладаючи, що один одному руку не протягнуть, щоб любитися навіки.

А я кохаю тебе, сонечко степу! Все для тебе пишеться. Може смислу нема, за те кохання живе безприлюдне!

А сини і дочки Галаласві повиростали струнки та вродливі, до роботи вправні, до пісні веселі, до чужого горя

не бездушні. Весь світ Божий з ними поріднитися хоче, бо немає в світі такого сильного поріддя козачого, яке вірне і праведне до кінця віку свого, до початку нового іншого - цивілізованого.

6. ЕПІЛОГ

Немає назви цьому епілогу. Бо немає назви степам безсмертним. Бо немає назви Дощу високоякісному. Бо немає назви Сонцю всезігріваючому, що серед степів водиться. Бо немає назви пирійці золотошерстій, що колосками лоскотиться і заглядає у очі, як люба жива дівчина.

Плюють в душу назви всілякі, серце тривожачи, а воно кипить.

Якщо когось, або щось назвати, то і відповідати потрібно за правду свою. Не могу дозволити собі цього, дикуни лише словами розкидаються, а нишпорки слова дурні розносять, відьми користь від цього мають, бо плетуть язиками своїми, як веретенами.

Недорозуменніша байка. А куди від неї дінешся?

Син Галалаїв - чудернацькосилий парубій, ще й шаблюку від батька отримав, а від матері любов безкінечну, квітками весняними увіковічену, що може собою не тільки зорі запеленати, а ще й криничну воду чистодійну від бруду почистити.

І надумав від так син Галалая Віру обрести і Церкву збудувати нашу православну, на весь світ світлий Христосову.

Фундамент для церкви такий треба, гранітами мезозойськими вкладений і словами пересічений, та не тими, що відьми бурмочуть, або нишпорки переказують, а вічними, як степ любий та славний, і душами вірними та чесними, як то ниточками вишитий!

Та де ж такий фундамент взяти?

Тільки до Фундаментальства йти! – рішився він.

А Фундаментальство у прірві живе, саме собі без людяності милостивої благодійної, чистий тобі розум беземоційний, арифметичний, піфагорівський, так як є собі камінь і все...

Заглянув син Галалая у прірву, дай Боже, шаблюку батьківську не впустив у той фундаментальний розлом.

-Що потрібно тобі, дурисвіту? - Запитало Фундаментальство. - Я саме собі очмана. А церкву, люди, самі собі воздвигайте, якщо Бог у серцях мається. Камінь дам, але розум заберу, хай останній. Треба ж якимось у прірвах шмалитися... Розумом вашим шмалюся! Додаю, віднімаю, кінець світу прораховую ось уже скоро мільйон років, а він ніяк не йде, бо розуму у людей хватає. Ділитися розумом пора прийшла.

-Бери розуму частку, - згодився Галалаїв син, - шаблюкою на хліб намахаю, а Церква без каменюк

фундаментальних не збудується. Фундамент каменю потребує.

Де тут і дикуни взялися каміння носити. Оприлюднюються, значить. Цивілізуються з церквою. В середині радіють - без розуму наполовину їх роботодавець зостався. Все за ради Церкви степової Христом розмальованої.

А відьми возглавилися - прокол у нащадках Галалаєвих получився. Віру здобули козаки, а розум втратили наполовину! Відчувається нехватка і по ці пори.

А для відьом це ж самий смисл! Отак би їм без любові жити, без пісні всесвітньої, без горлянки душевної, без розуму, хоч якого не будь степового... І товкли козаки відьом і водою заливали, а смисл так і зостався – нема розуму!

І немає назви тепер епілогу цьому. Без назви він.

Є Віра наша всепоглинаюча, є степ вічний у пісню закоханий, все є, а пів розуму не хватас. Та скоро у віках знайдеться ще козак на цьому світі, який розум у Фундаментальства назад забере! І запануємо щасливо, заспіваємо весело, на те за нами Господь слідкує.

2010р.

ОПОВІДАННЯ

ПЛЮС ПІВТОРА МЕГАБАЙТА

Художній керівник Умського клубу (є таке село Уми Великоумського району Заумської області) якось в райцентрі на базарі знайшов комп'ютерну дискету.

А всі жителі Великоумського району вважали себе дуже розумними людьми, особливо, якщо вони були вихідцями із села Уми. А якщо хтось із них одержував якусь керівну посаду, то розум виростав в якійсь страшенно супералгебраїчній прогресії, пов'язаний з вищою математикою і біологічним розмноженням мозку в голові. Єдиний фактор стримування росту розуму для окремого індивіда – це був зріст розуму у його керівника. Адже не має права мозок вирости більшим за розум свого шефа. А тут прикрий випадок – до рук худрука клубу потрапила трьохдюймова дискета, що розміщувала в собі півтора мегабайта пам'яті...

Худрук клубу сховав дискету у потайник, щоб не дай Боже, хтось не приписав йому порушення субординації. Бо він щиро вірив, що дискета це штучний інтелект закинутий ворогами із-за моря, щоб утворити бедлам у розумовій політиці сільських регіонів Європи. А раптом мозок худрука разом з дискетою переважить мозок директора клубу?! Кому це сподобається?

Хоча самому художньому керівнику це таємно подобалось. І щоб в'яснити точну правду про свій розум і розум директора, він вирішив переважити розумні голови.

Як зробити таке важливе дослідження, щоб ніхто прикрого не помітив, випадково не образився і не звинуватив володаря дискети у порушенні ієрархічної драбини Умської культури? Звичайно, це повинна бути розкута легка гулянка разом з колективом клубу, за особливим сценарієм типу - «Ало ми шукаємо таланти», де окремим конкурсом і буде виваження голів.

Худрук тиждень складав сценарій, заготовив терези, придбав «випивон і закусон», визначився у даті проведення. А було це якесь церковне свято, коли широколюдняної роботи робити «нізя» і в цей день місцева культура в масових заходах не задіяна...

Весь колектив зібрався у повному складі, бо виявилось, що легка церковна гулянка чомусь за рахунок художнього керівника.

-З якого привида п'янка? – Допитувався кочегар.

-Це наш Семенович сім років розлучення святкує! – Фантазувала прибиральниця Клавка, теж вже давненько незаміжня, - Рівно сім років тому, Семенович розпрощався з третьою дружиною і тепер влаштовує ювілейні вечорниці «Тим кому за сорок п'ять»...

Директор клубу ні про що не допитувався. П'янка була не за рахунок бюджету, а була платформенно «на дурнячок» - без подарунків, то гріх відмовлятися. Саксофоніст на гулянку прийшов зі своєю особистою чашкою – літрушкою (ємністю в один літр).

«Ало, ми шукаємо таланти» почалось. Таланти в Умській культурі були найрізноманітніші! І співали, і корчили клоунів, провели міні-програму «Золотий качур» з одним анекдотом про попа і мільйонера. От тільки не було

дресирувальників і канатохідців, а акробати і фокусники були...

Коли директор клубу упав своїм лицем у вермішель з огризком качки, тут худрук і запропонував зважити його голову на терезах. Та діло в тому, що на терезах уже виступав в повен зріст тамада-барабанщик з тостом «За любов!», і терези змогли зрушити свою стрілочку тільки після того, як на них поклали семи кілограмову гантель... Та хто про це думав? Всі захоплено вигукували:

- Сім кіло! Сім кіло! Сім кіло!

Важили свої голови всі члени колективу. І навіть мозок прибиральниці Клавки важив, як і у всіх – сім кілограмів!

Та коли художній керівник поклав на терези і свою голову, він крадькома підложив до голови дискету.

От чудо! У терезах щось тріснуло і стрілочка вказала лише на один кілограм триста грамів...

-Е-е-т, - розчаровано загудів колектив, - наливайте Семеновичу ще! Щось він не може добрати до нашого стандарту!

Наступного дня стояв художній керівник Умського клубу біля ставу і без жалю жбурнув дискету у воду. Він міркував:

-Фігня ці півтора мегабайти! Якби вчасно не допоміг колектив, я опинився б у скрутному субординаційному становищі і у розумовій халепі! У всіх по сім кілограмів мозку, а у мене лише кіло з хвостиком... Друге важення точне! Після другого терези показали кожному по шістнадцять кілограм мозку, як чавунні гирі! Правда, за другим разом директора вже не важили. Та це і не важливо. В нього мозку, мабуть, стільки ж. А можливо і більше... він же директор.

2003р.

ЗЕЛЕНА ПОРТУПЕЯ

В майстерні художника вже кілька місяців стояв творчий бардак, і це ще легко сказано. Змішалися в кучу намальовані коні, люди, і сотні аркушів паперу не знаходили собі місця по всьому приміщенні. Творча війна – так називав такий порядок сам господар майстерні. Він тримав в руках палітру, пензлі і дико щурився на полотно, що було закріплене на мольберті. Через усе полотно, з лівого верхнього кутка до правого нижнього протягнулася зелена смуга на блакитному фоні. Художник намагався у свій витвір вмотити червону пляму, та вже цілу годину не міг вирішити, в яке ж місце її тицьнути. Наміриться, підбїжить до полотна:

-Е, ні... – Знову відійде, прищуриться.

В майстерню з шумом і гуркотом прямо-таки ввалився місцевий піп із загорнутим в газети пакунком, метр двадцять на метр сорок.

-І що сіє значить? – відірвався від роботи художник.

-Це я хочу у тебе запитати: що сіє? - люто гримнув піп і гепнув пакунок біля стіни між табуретом і горою планшетів.

-Батюшка, - язвив художник, - я втомлений творчеством, і загадки мені ні до чого. Що ото ви приперли?

У батюшки із очей сипався гнів як просо із дірявого пакета.

-А то ти не знаєш, богомаз! – Він здер газети з пакунку і до хаосу майстерні додався різнокольоровий плямистий витвір з чорними хрестами...

-На минулому тижні я в тебе замовив портрет Миколая Угодника в нову церкву. Що це ти мені зробив?

Художник зашарівся, поклав пензлі і палітру на підлогу.

-Звиніть, батюшка, чорт поплутав. Це не Миколай, це – Варвара. Миколая я вам зараз віддам.

І художник хутко витягнув із стосу ще жахливішу за кольором і змістом картину.

Червоний від гніву піп жбурнув у полотно ключем від церкви.

-Що це за іздівательство?

-Те, куди ви попали ключем, - пояснив художник, - то око!

-Око-о! – перекривився піп, - навіщо мені таке о-ко-о! Я замовляв нормальну строгу картину за канонами церкви, лицеприятну і понятну пастві...

-Ну, батюшка, - заперечив художник, - мистецтво – це порив душі і ніякими канонами не можна утримати його політ в устремлінні до високого...

-Яке високе?! – батюшка роздратовано побіг до портрету, наступив на палітру і розмазав черевиками червону фарбу по підлозі.

-Оце високе? – він тикнув пальцем в рожевий сосок на портреті.

-Це грудь Варвари, але чому вона потрапила до Миколая, не розумію. – художник почухав потилицю, - Мабуть і це не Миколай. Миколая вам я зараз знайду.

-Не треба варвар! – закричав піп. – Не треба мені ні твого Миколая, ні Варвари і ще тридцять трьох святих. Віддавай гроші.

Слово «гроші» у художника визвало певні асоціації і він соромно запитав:

-Які гроші?

-Двісті баксів завдатку...

-Ну, батюшка, - став виправдовуватись художник, - гроші - це вода в морі життя, тому грошей в мене вже немає. І взагалі, ви мені дали завдаток, я зробив вам роботу, ви мені винні ще й доплатити!

-Яку роботу ти зробив? – Піп нервово ходив туди-сюди по майстерні, розносячи сліди червоної фарби по підлозі. – Хто винен доплатити?! Зараз розберемося! – Піп дістав мобільний телефон, натиснув швидкий номер і заговорив:

-Гнатович! Не оддає, як я і казав... Добре, я подожду.

Художник зрозумів, що піп зателефонував дільничному, і той прийде швидко, бо живе поруч. То ж поспішив домовлятися:

-Ну добре, раз не хочете брати Миколая – не біда, давайте я ваш портрет намалюю.

Піп став блідий, як яблуко білий налив, і лише процідив крізь зуби:

-Ні-і-і.

-Ну тоді вашу матушку на згадку. Гроші все одно вже не повернути...

-Ні! Ніякої матушки з твоїм високим...

-Ну, тоді давайте сімейний портрет, в кругу сім'ї: ви, матушка, дітки...

-Я сказав, ні! – закричав піп.

-Добре, добре, не хочете портретів, грець із ними. Можна щось нейтральне, пейзаж, натюрморт. Ось з рибою наприклад.

Художник витягнув із стосу картин полотно, де виділявся контрастом ядовитого кольору скелет невідомої тварини. Очі попа стали круглими, як у риби:

-Ні, ні і ще раз ні! – істерично вигукнув він.

Тут в майстерню зайшов дільничний Гнатович при повному параді: кашкет, портупея, кобура, планшетка для складання протоколів.

-Що тут у вас? – Почав огляд Гнатович, - Так, так! Вся підлога в крові. Жертва верещить в істерії. Будемо скласти протокол.

Художник теж помітив фарбу на підлозі і гнівно зирнув на попа:

-Складайте, Гнатович, складайте. На підлозі не кров, а фарба! А ця фарба коштує десять доларів. О, то він мені ще пензню зламав. Пишіть Гнатович, пензень коштує п'ятнадцять доларів і заголовок зробіть: «Прикрий вчинок священика – розгром майстерні», або «Піп – терорист».

Гнатович озирнувся довкола:

-Да... Тут дійсно розгром... А це, що таке? – Гнатович зацікавлено зупинився біля картини з зеленою смугою, що стояла на мольберті.

Художник на хвилинку задумався, щоб таке йому відповісти і як назвати картину. Але, глянувши на постать дільничного, відразу знайшовся:

-Це «Зелена портупея». Міліцейський варіант сучасного мистецтва.

Піп не витримав:

-Ідіть всі до біса! – Вигукнув він, рвучко розкрив двері і влупився об одвірки лобом.

-Прости Господи гріхи наші! – Перехрестився піп на порозі і побіг до церкви молитися.

Гнатович довго дивився на зелену смугу на полотні і нарешті з виглядом знавця заявив:

-Какарди не хватає...

-Оце ж, оце ж, - згодився художник, - це ж тільки й думав в яке місце какарду вліпити... А тут вривається піп і все руйнує.

-Сашко, - вже по-дружньому заговорив Гнатович, - віддай йому гроші.

-Та де ж я їх візьму, Гнатович, купіть ось картину, то віддам.

-Ну то намалюй йому, що він просить. Не таке чокнуте, як це.

-Мистецтво, – образився художник, - ніколи не було чокнутим. Мистецтво завжди було з народом і творилося волею народа.

-Була б моя воля! – перебив думку художника Гнатович.

-Ви ж не народ! – огризнувся Сашко, - Ви теж служитель. А в тім, в мене зберігся автопортрет ще з інституту.

Сашко порився в купі творчого сміття і витягнув на світло більш-менш схожий на людину образ: очі як очі, і рот там, де й повинен бути.

-Ну загорни його, - попросив Гнатович, - однесу попу і скажу, що це Миколай... І конфлікт закриємо.

-Заждіть хвилинку! – Мовив художник і почав ритися у підрамниках. Він дістав гарну дубову раму, вставив автопортрет туди:

-Так буде краще, двісті баксів все ж таки!

* * *

В новій сільській церкві правилася служба на честь церковного свята. Поряд зі звичними іконами, подарованими меценатами, виділявся розкішною рамою сучасний Миколай-Угодник. Старші прихожани інколи, повагавшись, ставили свічку і йому, а молодші – частіше з

нього й починали. Бо був Миколай дуже схожий на симпатичного художника Сашка.

-От вмiє малювати! – Дивувалися прихожани.

-Да освятiться iм'я твoйo... – Спiвав пiп, сердито махаючи кадилом, i в сторону Миколая не дивився. За нього довелося доплатити ще сто баксiв, та ще й п'ятдесят гривень дiльничному за доставку.

-Искусство потребує жертв. – Нагадав Гнатович, коли забирав у попа грошi.

-Я ваше iскусство на ваших похоронах вiдроблю. – Пригрозив пiп.

-Всi ми на службi. – згодився дiльничний. – У мене своя портупея, а у вас своя.

2002р.

ТЕМНІ ЛЮДИ

Ми, депутати, темні люди. Не в смислі освіти чи полiтики, а в смислі мiсця влаштування сесiї. Бо звiдки нам, народним депутатам району, можна було знати, що перша наша сесiя теперiшнього скликання вiдбудеться саме в пiтьмi мiсцевого бару «У Наталi», а не в свiтлому залi засiдань адмiнiстративного будинку.

Зал засiдань не працював, як навмисне, завдяки прибиральницi бабi Машi, що викинула смiття в унiтаз, а

хтось (серед великої кількості когось в адміністративному будинку важко визначитись) скрутив вентиль зливного бачка. Тож у всій будівлі, як і в залі засідань, панувала «весняна» повінь, а ми, темні районні депутати, на свою першу сесію зібрались «У Наталі» за столиками, при світлі одного єдиного бра.

Пітьма поєднувала різнокольорові політичні сили. Білі, зелені, червоні і голубі, провладні і опозиційні зливалися в одне сіре тьмяне наодеколонене марево. Всі хотіли взятись за роботу – радитись, як в Європі, тож почали з присягання на вірність народу району. Нововведення присяги для нас не суперечило з Конституцією і підкреслювало наше самоврядування на місцях.

Найстарший депутат читав текст. Найстарший якраз і був світлою людиною, бо перед ним світив єдиний освітлювальний прилад бару, і йому до пенсії державного службовця залишався лише рік. Він випросив виборців обрати його депутатом на термін чотирьох років (получалося про запас) і депутат бадьорився. Виборці, теж темні люди, не в смислі політики, а в смислі споживачів електроенергії, вибрали найстаршого за єдину фразу:

«Я районні електромережі в гробу бачив!»

За такий лаконічний вислів найстарший мав мандат депутата і читав текст присяги.

Перші рядки про вірність народу йшли легко. Бо пітьма «У Наталі», що об'єднувала п'ятдесят темних людей, гуділа, як джмелі у норі, - однаково і голосно. Найстарший вдивлявся в текст і пропонував:

-Присягаю віддано служити на користь державі!

Пітьма п'ятидесятиголосо відлунювала.

Та коли зазвучали рядки «Присягаю в роботі і побуті користуватись виробами, харчами, та технікою виключно вітчизняного виробництва», - джмелиний рій стих.

Серед неймовірної тиші «У Наталі» пролунав невизначений темний голос когось із депутатів:

-Хто писав текст присяги?

Найстарший притулив листок з текстом до бра. Прижмурено придивлявся, щось розмазуючи пальцем.

-Затверджено на попередній сесії депутатів якогось скликання...

-Та це були наші депутати, чи не наші? – Почав оживати джмелиний рій.

-Мені тепер що, голим ходить? Чи йти в супереч із совістю?

-А в тебе совість є?

-Така як в тебе!

-А давайте...

-А мені ще вісім років до пенсії!

-Нате..

-Осьо тобі реформа!

І добре, що у барі було темно. Зчинилась бійка, але ніхто нікого не бачив – лупились просто так, не в смислі побитись, а в смислі щось робити, щоб народ бачив, що щось робиться. Але в барі було темно і бачити, що робиться, народ не міг, не міг навіть найстарший – йому в очі світили бра і текст присяги.

І тільки бармен виявився не темною людиною. Він увімкнув магнітофон і на всю «У Наталі» залунав гімн держави.

Мимо бару снували мешканці району, прислухались до гімну, і звично перегукувались: «Мабуть або міліція гуляє, або молодь приколюється. Темні часи».

2002р.

ЗАПИС НА КОРУ

Керівник військової частини МНС брив голову, але це не допомагало йому вчасно встигати на пожежі. Після реформування пожежники стали називатися «еменесниками», а пожежна машина залишилась без реформ – у вигляді сорокарічної червоної примари, лише сині мигалі і виття свіженьке, корейське.

Але не тільки з реформою було негарзд. Капітан забував брати хабарі. От все нормально: і обстежити план евакуації умів, і припис правильно писав, і розбирався у прострочених вогнегасниках, і домовлявся скільки це коштує. А доходило діло, щоб гроші у кишеню покласти – випадало з кори головного мозку це дійство...

-З мене вже всі сміються! – Жалівся він дружині. – Вітаються так улесливо «Добр-р-ий день», наче для них він дійсно добрий...

-Це тобі пороблено! – Поставила діагноз дружина. – Яка ж це падлюка таке утворила? От же ж, людоньки – і сам не гам, і другому не дам! Треба щось рішать...

Рішення прийшло галопом, коли неподалік військової частини МНС відкрився кабінет психотерапевта-нарколога «В гостях у Друїда». Реклама розклеєна листочками на стовпах завлікала: «В один сеанс чоловік не п'є, не курить, потенція збільшується у 8 разів на день... Код записуємо прямо на кору головного мозку! Виконуємо інші послуги, що не конфліктують із законодавством»

-Це твій шанс! – Вказала чоловіку дружина. – Будеш брати, як всі нормальні люди, без конфліктів із совістю.

В кабінеті Друїда пахло сіркою не тому що тут жили фантоми померлих вурдалаків, а тому що його помічниця Марія-Христос-Берестиця безбожно курила, постійно губила запальнички, завжди торохтіла коробочками із сірниками і часто в нервових ситуаціях палила сірники, заспокійливо розглядаючи вогонь. І це вже в свої грудасто-соковиті 25 років, десять із яких на службі різноманітним друїдам.

-Хто там у приймальні? – Спитав Друїд помічницю, сидячи за столом, складаючи цифри у бухгалтерським журналі.

-Мужчина, капітан МНС, - кокетливо доповіла Берестиця і нагнулась шепотіти на вушко, від чого її міні-кора обдерлась до білого лика. Друїд від шепоту помічниці поперхнувся і загубив рядків двадцять дохідних чисел.

-Так це ж зять самого... Йо... П.Р.С.Т-е...

-А я про що! – Тарабанячи коробочкою сірників і клеєними віями говорила Марія-Христос. – Бабла неміряно! За один раз амінь закрити можна...

-Тут лохотрон не пройде. У нього тесь... Йо... К.Л.М.Н-е... Прикрити може.

Берестиця-Христос-Марія звела очі догори у якійсь рослинній святості, мабуть звернулася подумки до Бога світла, бо автоматично чиркнула сірником і він загорівся.

-Треба щось придумати...

Друїд чаклував над лисою головою керівника військового підрозділу МНС, а його помічниця розважала клієнта чаями із трав та листочків всіляких дубів та кленів, час від часу забиваючи памороки наркозом у вигляді своїх

двадцятип'ятирічних плодів кокосу, що трусилися солодким молоком на стрункій довгоногій пальмі. Сеанс дійсно був одноразовий. Звертатися повторно клієнтові не прийшлося. Код на кору головного мозку був нанесений клинописом раз і назавжди.

Тепер хвороба пам'яті більше сім'ю капітана МНС не турбує. Він справно перевіряє плани евакуації, вказує на недоліки вогнегасників, підказує якою протипожежною речовиною треба покрити горища будівель, і щоб тимчасово не закривати заклад чи установу до часу виправлення недоліків, каже суму «штрафу»... Повертається спиною і йде на вихід.

Відповідальний за пожежну безпеку чи то директор установи, що підпала інспекції, з подивом дивиться на лису потилицю капітана... І автоматично читає в голос клинописом вибиті слова «я забув взяти»...

-Що ви сказали? – Зупиняється капітан.

-Та там на потилиці у вас хтось написав: «Я ЗАБУВ ВЗЯТИ».

-А-а-а, так. Так, забув!

І капітан протягує руку.

2013р.

ЛАНЦЮГ ЛОГІКИ

Сільський голова мав ваду – логічне мислення. Ця вада допомагала йому будувати хитромудрі логічні ланцюжки: якщо на селі немає води, потрібно протягнути водопровід,

якщо на селі немає доріг, потрібно ці дороги збудувати! А коли його запитували, де на такі комунікації гроші дістати, він відповідав згідно своєї логіки, що грошей на такі потреби взагалі немає, тому що звідки візьмуться гроші, якщо немає навіть води і доріг!

Ланцюжки логіки сільського голови були настільки сталеві, що сільський баламутник Панько Пеньок пропонував прив'язувати на них колгоспну корову Мурку.

Завше корів називають Квітками чи Рябуньками, а Мурками звуться киці. Та Мурка – це особлива корова. Вона не відправилась, як її подруги, за Чорне море на шкіру і ковбасу, а залишилась в колгоспі одна єдина із колись численного коров'ячого поголів'я.

Все тому, що Мурка так ластилась до людей своїми сумновологими очима, так уміла прохати хоч що-небудь попоїсти, що сільський голова логічно нарік її – Мурка!

За логікою сільський голова, як ми вже знаємо, у кишені не заглядав. Тому, щоб нагодувати Мурку, а разом і привести до порядку квітник перед сільрадою, - знищити, так би мовити, бур'яни, - він особисто прив'язав Мурку не на логічний ланцюжок, а на дебелий металевий ланцюг.

Мурка активно виконувала роботу косаря, з яким розраховуватись тепер зовсім не потрібно було, та й грошей на такі витрати, особисто кажучи, в бюджет села не закладено.

А по іншу сторону шибок, в приміщенні сільради, логік-практик сільський голова поважно розташувався за широким дубовим столом, котрий залишився після розпаювання колгоспної кухні.

Перед головою на рипучих стільцях із тієї ж кухні полохливо причаївся педагогічний колектив сільської школи. Десь у верхах було вирішено школу на селі закрити. І голові треба було логічно обґрунтувати спантелеченим вчителям, чому школу все ж таки закривають.

-По-перше, як може існувати навчальний заклад, якщо у ньому нікого навчати. Всі діти, котрих потрібно було навчати, вийшли з села, а тим, котрі залишились – школа вже нічим не допоможе...

-По-друге, значний вплив погоди: різноманітні опади, магнітні бурі, серцеві негаразди. Все це погано відбивається на зрізі знань, і державі просто нема резону вкладати гроші у заздалегідь збитковий проект. Зрозуміло, держава зацікавлена в кадрах новітнього покоління. Вони куються у нововідкритих коледжах, філіях, університетах, академіях, кінець кінців! Ці заклади дають величезний об'єм знань молодим людям, адже діти – наше майбутнє і держава про це не забуває! – сільський голова смакував вислови, мрійно перелетівши років п'ятнадцять тому, коли працював парторгом.

-А психушки у нас ще є, чи вони теж зараз мають статус академій? – Снігом на голову запитав Панько Пеньок.

-Не збивайте мене! – загальмувався голова, - Дослухайте докази далі.

Та тут у відкрите вікно засунула свою рогату голову корова Мурка і чисто людським поглядом мовила:

-До дідька мені твої логічні ланцюжки, прикривай балаган, доїтись пора!

-Ось що означає логіка держави і державний підхід до справ, - вказавши кривим пальцем на Мурку, підвів підсумок голова, - яскравий приклад! Бур'яни скошили, корову нагодували і за це нікому нічогосінько не платимо, а ще й молоком беремо!

Супроти такої сталевної логіки педагогам заперечувати було ніяк. Питання було остаточно вирішене, і вчителі розходились схиливши голови до низу: потрібно було дивитись під ноги, щоб ще раз не вступити в коров'ячий ляпсус, що свіженько парував перед самим входом у Храм

Державної Логіки, який на селі ще чомусь за традицією називали сільРадою.

2003р.

БЛИЗНЮКИ УКРАЇНИ

...Я люблю свою тещу. Ми з нею схожі характерами – ніколи не заважаємо один одному спілкуватись: їй з моєю дружиною, а мені з її донькою. Коли ми з дружиною приїздимо до тещі на гостину, вона залишає нас в своєму домі на одинці і біжить готувати нам торби. І навпаки, коли вона приїздить до нас з торбами, я залишаю жінок для побесідок, а сам линяю рибалити. Вже десять років в нашій сім'ї панує злагода і розуміння, хоча моя дружина часто зауважує:

-Без моєї мами ти ні те, ні се, без моєї мами ти ніщо.

Я, звичайна справа, трохи обурююсь, для порядку, бо порядок головне завдання зятя. Та на тому і все життя продовжується.

Теща повинна була приїхати до нас в неділю. Я, зрозуміло, почав готуватись до зустрічі у суботу ввечері – став складати рибацькі премудрості. Всі мої прибамбаси для рибалки наповнили клітчасту господарську торбину, таку, яку по всяк час продають на наших базарах. З мрійним задоволенням про наступний день, солодко задрімав біля дружини.

Рано вранці прокинувся від грюкання та рипання по хаті, від щасливих привітань рідних людей: «-Здрастуй, рибка моя!» , і тому подібного. Вона таки приїхала.

Радісно привітавшись з мамою, наспіх ухопивши бутерброд, взяв торбину і поспішив на природу, пояснивши тещі, що: «Ви ж знаєте, мамо, я вас люблю, але рибалка це єдине в світі заняття, яке я можу виконати без вашої допомоги».

Добрався на місце чарівної покльовки довго. Головне в рибалці навіть не риба, а місце, яке спонукає на великий улов. Це повинна бути місцина з вражаючою природою, з живописними берегами і поетичними хвилями українських ставків. То ж, щоб дістатися такої місцини, мені прийшлося добиратись рейсовим автобусом.

І ось вона мить – мить зустрічі з приємністю дня! Надії щось вловити поєднуються із безпечними почуттями спокою і безтурботності. Перехоплює дух відчуття первісних інстинктів, що неначе промінці ранішнього сонця вилазять із потаємних глибин мозку.

Відкривши торбину – моєму здивуванню не було меж. Замість звичайних риболовних причандалів у ній знаходились речі моєї тещі. Там були пиріжки, смажена курка з яблуками і три літра самогонки, далі що там було ще, я і не розгледів. Виявляється, тещина торбина була точнісінькою копією моєї, або навпаки... Торби близнюки!

От, задача! Скільком людям в Україні ці торби нарobili лиха, спотворили настрої, зруйнували плани відпочинку, - в цілому, зіпсували час? За одну мить хвилі ставу почали наливатися свинцем, верби стали перетворюватись на гранітні постаті жінок з торбами, що добираються до своїх зятів неймовірно болотистими берегами...

Та коли я, з горя, добрався до тещиної самогонки, світ знову неначе змінився і став теплішим. Зазеленіли верби, заспівали пташки, весело і прозорливо захлюпали хвилі ставу. Більше того, якось відразу знайшлися друзі – рибалки, що ще хвилинами тому ховалися по очеретам...

Життя, як кажуть, стало налаштовуватись, а теща стала ще ріднішою ніж була.

Чекати зворотній рейс автобуса для мене вже було без проблем. Друзьки поділилися уловами і в тещиній торбинці, замість самогонки, качки і пиріжків, булькали ротами два коропа кілограмів по два та з десяток жирних, аж за долоню, карасів.

Дістався додому я в співучому настрої, з бажанням обійняти і поцілувати маму... Та її вже не було – поїхала.

Дружина, знаючи казус з обміном торбин-близнюків, відразу заглянула в тещину, яку я торжественно поклав на підлогу. Побачивши рибу не стерпіла визначити:

-От, бачиш, ти вже без маминої торби і рибалити самостійно не можеш!

2003р.

ПРИВИД КОРЧМИ

Завжди безмежний степ. Ніде сховатися. Сонце пече. Вітри дмуть. А ти як на долоні комарик. А ніч розкриває небо на всі руки, що аж вдихнути зорі можна. Та могили чорніють і видно: і Шпіль, і Розмерицьку.

Я єврей. І корчму назвав «Приют», аби подорожники душу могли сховати, та й мені якась копійка крутиться.

Що той тракт біля корчми? Звичайна чумацька дорога з півдня на північ, або навпаки. Катаються воликами по сіль у Крим, або якийсь там Пушкін мимо проїде на Лису

гору, щоб вірша накатонить з пам'яті про Одесу. Чи орел пролетить, щоб у степових бур'янах мишу піймати.

Це з часом Пушкін класиком зробився, а тоді араб арабом! Чумаки і ті перехрестились, побачивши. А він забіг за горілкою, кинув п'ятак і: «Прощай Мойша! Петербург ждьот!»

Та й Карла в нас був – дід розказував. Той Карла, що дванадцятий, і під Полтавою з Петром, що перший, редурами мірявся. Може з того Карла та з наших курганів, що як голови стирчать серед степу, араб і придумав казку про Чорномора і Людмилу.

Макар Пузо після кварти розказував, що бачив араба Пушкіна із списом перед могилою – поет, п'яний в дриг, вірші декламував. Ще й до Лисої гори не доїхав, а вже очманів на імперській мові: «Чудесний холм как будто дишет...» А от де поет списа взяв? Та може з могили і витягнув... П'яному поету і могили по коліна!

Пізніше, ще один класик Тарасик весь «Кобзар» курганами обвіршував:

...Діди лежать, а над ними

Могили синіють.

Та що з того, що високі?

Ніхто їх не знає,

Ніхто щиро не заплаче,

Ніхто не згадає...

Заборгував віршувальник Шевченко за горілку цілий червінець мені, бо тільки пив питво та плакав сльозно і Макара цілував. Макар за нього і підписався, мене попередив:

-Якщо ти, Мойша, будеш ображати оцей нерв нашого народу нагадуванням про борг, будеш мати справу не з ним, а зі мною, а я плакати не люблю! Знайдеш свою могилу на могилі, серед степу широкого...

А степ всепоглинаючий: бур'яни, бур'яни і могили-кургани.

Одне бачити, друге жити із степом.

Я тут живу, хоч і єврей. А взагалі – жид! Так мене Макар Пузо називав, коли квартиру хотів випити:

-Наливай жидівська морда! – Волав Макар.

Одначе, платив справно, чи то дукатами, чи то сріблом, чи то китайським шовковим полотном. У турків і шляхтичів добро відвойовував. То ж наливав я, хоч і був для нього «морда жидівська». Добре, що хоч не турок! До турків у Макара своє відношення. Не любив він їх. Та і себе також не любив, бо казав: «у нас із турками єдина скажена кров півдня, от тільки віри різні...»

-Тільки тебе, Мойша, я поважаю, - говорив Макар і падав головою на столи... Може йому боляче в середині бувало. Бо потім заповзав із корчми у бур'яни. А то забирався на курган із шаблюкою, ставав, закривши очі, і нудно мовчав.

А я йому:

-Злізь на землю, Макаре, бо якби тобі ще й коня додати та пістоль – статуя вийшла б не гірша за Хмельницького. А ти ж не гетьман...

Врубель, той взагалі пропонував:

-Макар, я з тебе пана намалюю! Не стій на могилі.

Присядь.

-Панів шаблюкою малювати я і сам вмюю, - відповідав Макар, - ти Мойшу намалюй і степ коло нього, корчму нашу біля тракту. Може хто зглянеться.

Не зглянувся ніхто, бо не намалював Врубель Мойшу (мене значить). Вірніше, почав малювати мене, а в нього «Демон» вийшов. Ото тільки місяць для «Пана» з наших курганів етюдом стягнув і подався у Володимирський собор в Києві святі образи виводити – ото вся й пам'ять по степ та мою корчму.

Єдиний, хто зважився намалювати мене, та й то не фарбами, а словами, це Микола Васильович, вічна йому від мене пам'ять, Гоголь.

Заявився він у нас на кобилячому тарантасі якраз тоді, коли Макар з кургану зліз, а я, за особливостями своєї жидівської душі, про борг Шевченка якось ляпнув: «якби всіх кріпаків та червінцями дарувати...»

Тож і Макар мене ляпнув у пику по-совісті... Очі запливли синяками так, що брови на щоки впали... Ото з мене Гоголь і створив Вія. Бо коли літератор запросив «рюмку водкі», то, щоб я бачив кому ту «рюмку» налити, Макар мені брову від щоки ложкою піднімав.

Давно все це було. Волелюбний і всепрощаючий степ не пам'ятає зла та образ. Вижити в ньому можуть лише сміливці.

А я от сміливцем не був. Та й помер не по людські. Поліз у погрібник за вином, а якась наволоч, яка євреїв незлюбила, погрібник заперла. А степ же скрізь! Наволоч похазяйнувала у корчмі так, що навіть Макару й на півкварти не лишилося. І подалася наволоч по тракту далі – чи на північ, чи на південь, чи на захід, чи на схід....

Жив поки вино сили давало. А коли вже й вино перестало служити людині сонцем енергії, висохло моє тіло біля діжки, а душа ні на небо, ні в землю не потрапила.

Макар Пузо кілька разів в корчму заходив. Покрутиться, покрутиться Макар, а там і пити нема що. Рубонув шаблокою вивіску «Приют» із криком: «Де ти клята жидівська морда? В мене душа горить!» І подався нещасливий на Лису гору шинки підпирати.

Пізніше взнав я, що Макар шаблюку виміняв на свою останню квартиру горілки. Зійшов на курган, за звичай, та вже без шаблюки, обпився горілки і замерз там на лід, стоячи в роздумах. Це з нього потім пам'ятник Тарасу в Каневі зліпили...

А мене в погрібнику Котовський знайшов, вже стільки років по тому!

В ту пору моя напіврозвалена корчма чомусь полководців приваблювала. Мабуть із-за криниці, яку копав ще мій дід.

Степ широкий і гарячий, а полководці на конях по ньому туди-сюди з револьверами та шаблями один одного ловили. А коняка не людина, їй воду відром подавати треба... То Петлюра в моїй корчмі штаб зробить, то Махно свою анархоканцелярію розмістить. Котовський все більш у підпіллі, по погрібникам влаштовувався.

-Ага, осьо тут маланець до діжки кістьми присох! – Вигукнув лисий, коли побачив мене і змів мої кісти до долу.

Так і топталися червоноармійці по кістях, аж поки з діжки все вино не видудлили. Потім погрібник зруйнували, а корчму підпалили.

А Котовський до них з промовою:

-Не буде тепер білогвардійська воша де кашляти! Порозводилось по всій країні вшивників і гадючників. Степ повинен бути чистим і рівним, як шлях до комунізму! Прийде час і могили розрівняємо! Зараз ніколи...

І залишився я без даху. Лише ковила, вітри суховії та метелиці-фурдилиги. Ото тільки криничка залишилася, де моя душа свій приют знаходила... Криницю котовці не зруйнували, бо коней любили більше ніж людей.

Хто тільки не пив з моєї криниці: і перші трактористи, і перші колгоспники, і перші розкуркулені. А то при Йосипу Віссаріоновичу, вождю усіх народів, Сталіну, тракт біля моєї криниці бруківкою почали встеляти перші жінки-каменярі... Іван Франко мабуть трохи жаліє, що поспішив написати вірш лише про чоловіків-каменярів і помер. Ех, не запірали його в погрібниках, а то б які шедеври можна було б ще почитати!

В мою криницю сам Адольф Гітлер заглядав, зрозуміло, що таємно. Бо була ідея розмістити в криниці шахту для таємної зброї «Фау». Гітлеру це не вдалося, бо побачив в криниці мене – єврея. Відразу схопився за серце, втік у Вінницькі катакомби і мабуть там вирішив програти війну. «Країну перемогти не можливо, якщо в кожній криниці по єврею живе!» – міг би сказати крилату фразу Адольф, за прикладом крилатих висловів Наполеона, та його заціпило і прихопила параноя. Він уявив себе Бонапартом і спішно повернувся в Берлін лікуватися.

А от Микита Сергійович Хрущов мене не злякався, коли заглядав в мою криницю, хоч і кукурудзяний качан впустив. По всьому степу розмножив подібні моїй криниці-шахти з привидами-солдатами. І як би не я, не було б в Союзі третьої лінії стратегічної оборони саме у південних степах. Хіба американці можуть розібрати з космоса: чи то курган-могила, чи то стратегічна точка з ракетами. Чи то криниця серед поля, чи то шахта з солдатами... Ще й лісосмугами весь степ на прямокутники розбитий, неначе для захисту розорених ґрунтів від вітрів. А насправді для того, щоб американський шпигун, що працює трактористом в колгоспі, не міг побачити скільки машин і до якої могили заїздить...

А я з криниці бачив, як в трубу телескопу, зоряне небо і всі ті супутники-шпигуни, починаючи з першого. А першу людину в космосі Юрія Гагаріна взагалі вітав слізьми. Бач, людина в небо при житті подалась, а я і по смерті не можу. Тримає мене степ потужними ланцюгами, неначе щось не доробив на цьому світі, або не договорив, або отой Шевченківський борг не отримав...

З розбудовою нових шляхів трактом стали користуватися дуже рідко, а в Брежньєвський період в мою криницю трудяги полів стали кидати порожні пляшки з-під

пива та вина. В той період проста кринична вода загубила цінність у роботяг та їхніх керівників.

А в епоху плуралізму взагалі в криницю висипали застарілі агітаційні та політичні плакати та лозунги. Планшет «Гласность, ускореніє, перестройка» ледь не потягнув мене в засмічені глибини брудної води...

На останнє, в криницю засипали рештки розваленої свиноферми, три потерті скати від трактора, купу вже непотрібних агітаційних листівок з виборів президента вільної України Кучми, і зрівняли мою криницю з степом... А потім почали зрівнювати з степом і ракетні шахти, навіть американців в степах визвали:

-Дивіться браття демократії, що нічого не заховано в степах – степ голий спить, як дитина після купелі.

Однак степ на ці моменти зовсім не спав, а бабахкав вибухами і жбурляв на мирян клаптями шахт, вили сигнали попередження, гарчали бульдозери і вирулював серед нашого степу «форд» американського наглядача... Навіть мене той «форд» зачавив би, би був би я не ефірним видовищем. А так, крізь мене прошився, що з фантома візьмеш?

У наглядача накладні зуби випали від подиву і знаменита посмішка запилалась глинищами дороги, коли він побачив мене. Відразу схопився за мобільний телефон і передав керівництву:

-Крім нас, за винищенням ядерного потенціалу в центрі Європи слідкують інопланетні об'єкти. В таких умовах, прошу збільшити оплату в чотири рази!

Це я інопланетянин? Я тут живу!

А тепер я живу в лісосмузі, поряд з гніздом рябкої сови. Неабиякий сусід, але днями вона дуже уважно слухає мої спогади, а вночі ми з нею гасаємо по полях степів: вона полює, а я рахую угіддя фермерів – якось треба розважатись. Вона не вірить мені, що колись тут була моя

оселя – корчма «Приют» і я був центровим Мойшею на весь степ! З якими тільки людьми не зустрічався... Але не подає недовіри, завжди зі мною згоджується своїм мудрим «Угу!».

А коли набридає мені слухати оте «Угу» сови, молю Господа, коли скінчиться моя маячня привидом? Коли заспокоїться моя душа і полине з цієї праведної землі та грішного світу?

Та ось нещодавно подія трапилась і розвіяла всі мої страждання та сподівання. Зібралися неначе до гурту степові кургани – і Шпиль, і Розмерицька, і інші. Світлові стовби з них до неба потягнулися і почув я голос зверху:

-Неспроста ти, Мойша, серед степів привидом залишився. Бо обраний ти! Бо тільки ти і єврей...

Незабаром степ товаром стане і будуть його шматками продавати. І лише ти, Мойша, ціну степову знаєш, бо і твоя земля це, і з комерцією знайомий – копійку крутити можеш. (Викрутив же ж корчму серед пустельного степу!) А українці прості люди, на блиск європейський падючі – не євреї, за кіло муки правду продадуть, а на дурнячок кривди собі наміняють. То що для них ті лани широкополі та могили пращурів своїх?

Тобі, Мойша, високе доручення невидиме дано розпорядитись великими цінностями безмежного степу. І як побачать тебе з рябою совою на плечах нерадивці, хай задумуються, чи варто той шматок чужої крові купляти?! Виконаєш своє доручення – заспокоїться твоя душа.

Ось так сталося. І мушу я слідувати тому голосу, бо і свій інтерес в цьому маю. Скільки ще часу мені привидом бути не знаю, але для чого це все я зрозумів – за ради пам'яті про всі народи, для яких степ був рідним і любимим світлом дня і тишею ночі.

ВАГА ВЛАДИ

1.

Високо в небі кружляв степовий орел з гадюкою в дзьобі. Такий знак Кімів не сподівався побачити Дара. Дара – старий вождь гурту Теплого кургану, лежав горілиць на м'яких коврах ковили, в надвечірній тіні святого земляного насипу, що впродовж десятків років зводився серед рівної степової долини.

Це місце життя для свого гурту вибрав Дара сам, ще в юності, коли відбулося роєння і його обрали голим воїном – головою гурту, владою у степовій місцині.

Життя степовиків спонукало до економного використання природних ресурсів, про те і ресурси природи мали свій край. Тут, біля Теплого кургану, життя закінчувалось: тварин і птахів поменшало, земля виснажилася. А головне, запасів деревини, для будівництва житла, виробництва зброї і інструментів катастрофічно бракувало із зростом гурту. За даних обставин необхідно впровадити роєння, коли молоді і сильні сім'ї відокремляться у новий гурт і підуть в степи шукати нової території життя, а старі, немічні залишаться помирати разом із курганом, що мав назву Теплий.

Початок роєння – вибори голого воїна, вождя гурту – носія нової влади і гаранту тих законів, які багато віків панують в степу. Оголошення виборів мав виконати Дара.

Орел, що вчив гадюку літати, зник з очей старого вождя, і Дара опустив задалегідь приготовлений камінь у глиняну макітру свого сина Гніта – цим самим розпочавши

вибори... А сам, зморений вагою всіх своїх осінніх і весняних сонць, поринув у сон.

2.

Ама втратив око ще у дитинстві. Лице Ама з того часу було потворне, порізане жажливими шрамами. Тоді він хлопчик, разом з батьком, відбивався від голодного вовка, що напав у степу. Батько загинув у лапах дикого звіра, рятуючи його - свою дитину, а Ама перетворився у спотвореного ранами сироту.

Сім'ї гурту жили у земляних печерах край долини. Земляне житло двічі в рік, весною і восени, провітрювалося, ремонтувалося, будувалося нове, таким чином із глини та землі зводився насип Теплого кургану. Після смерті батька, печеру зайняла інша сім'я, потіснивши вагітну матір Ама. Хлопчику приходилось виживати у степу, особливо важко зимувати.

Діти лякалися Ама, дорослі його відштовхували. А коли з'ясувалося, що хлопчик навчився виживати сам і не здався степовій смерті, виріс сильним, хоч і не красним, юнаком, пішли розмови у гурті про те, що буцімто Ама в степу перетворюється на вовка і таким чином живе... Такі припущення не додавали юнакові авторитету серед людей. Його цурались дівчата.

Як повернутися у гурт до людей, щоб поважали не за красне лице, а за винахідливий розум, що дозволив боротися з природою за життя у степу?

Ама вирішив брати участь у виборах голого война нового гурту. Традиції степу дозволяли всім без виключення людям брати участь у змаганнях за звання голови гурту. Голий войон не має нічого свого – ні печери, ні зброї, ні їжі, але він має все, що належить будь-кому у

гурті: і печери, і зброю, і їжу. За все це відповідає, приймає життєзначні рішення, бо він і є влада! Тож обрати треба на таку роль не будь-кого. Для цього існували умови виборів.

3.

Роєння гурту Теплового кургану тривало дев'ять місяців. Цього вимагала природа людей. Починаючи від найбільшого сонця влітку чоловікам заборонялося вимагати від жінок кохання, а жінкам слід було завершити всі вагітні терміни і до весняного сонця приготувати себе для руху в дорозі. Гурт за осінь і зиму влаштовував справи із старими та немічними, котрі залишались доживати без допомоги молодих сил.

Пройдуть десятки років, коли екологічний баланс Теплового кургану відновить життєдатність. А поки що його упорядковували до забуття.

В цей час роєння, відбувались вибори голого воїна із претендентів, що забажали бути ним. Кандидати заробляли у людей визнання, змагаючись у необхідних для степу навичках.

Кожна людина гурту за послугу чи допомогу від кандидатів дарувала їм камінь у особисту глиняну макітру майбутнього голови гурту, з якою він ніколи не розлучиться, коли буде обраний.

Перемоги у змаганнях на влучний постріл із влука, перегони за лисом, вміле ліплення глини, приносили у макітри кандидатів камені визнання. Адже до останнього турніру за владу будуть допущені лише ті, хто назбирає таким чином найбільшу кількість визнання. Воістину був час збирати каміння!

Про те, щоб кандидат сам собі накидав кам'яного визнання стільки скільки треба і мови не було, адже цю

макітру голому войну прийдеться нести все своє подальше життя на собі, як тягар влади, яку він отримає від людей. Тож, лишнього каменю від себе, брати нікому не хотілося...

4.

Важку зиму Ама провів у полюванні, приносячи у гурт Теплому кургану м'ясо тварин степу. І якщо молоді сім'ї цуралися отримувати таку послугу від Ами, то старі і немічні запасались м'ясом про запас, міняючи його на каміння визнання. Для старих це, можливо, було останнє м'ясо степу в житті.

А щоб не поширювались страшні оповідки про вовкулака, в якого начебто перетворювався Ама, він придумав собі на потворне обличчя зайчі вуха. То старики, які отримували м'ясо, задоволено відзначали, що приймали м'ясо саме від зайця, а не від вовка. І якщо Ама вмів перекидатись із людини в зайця, то ця тварина не страшна і шкоди не зробить.

Відзвігували за морозами хурделиці і фуґи. Вітри, що дошкуляли у балках протягами і бездонними наметами снігу, потяглися із степу у північні ліси. Річечки стали вибиватися із льоду на стегна гранітних валунів. Весело заспівали степові пташки, котрі разом із людьми стрічали весну.

До весняного сонця визначились два кандидати у владу гурту, що можуть бути допущені на останнє випробування, бо назбирали найбільшу кількість каміння. Це були Ама-заєць, та Гніта – син старого вождя Дара. Їх макітри були повні і вони могли нести свої макітри на плечах. Обоє чекали початку кінця.

5.

Хто є хто насправді – таку відповідь давав останній турнір виборів голого война і давали її самі люди.

На вершині Теплого кургану розпалили багатство. В минулі весни в день весняного сонця вогонь на кургані не запалювався, сюди кожна сім'я зносила землю із своєї печери, воздавались почесні праматері роду і палити деревину – багатство степу не дозволялося. Та в момент завершення роєння і обрання вождя гурту багатство палало на вершині.

Молодий гурт був готовий в дорогу. Палаюче багатство на кургані буде проводити людей іскоркою вогню, нагадуючи про колишнє життя, що залишалося у минулому, разом з старими та немічними людьми. Треба лиш визначити, хто поведе гурт у степи.

Ама та Гніта поставили перед собою макітри, наповнені камінням визнання. Без сумніву це були два достойні претендента на голого война.

Каміння із макітер переключили у шкіряні мішки за спину кожного із претендентів. Це каміння за спиною залишиться назавжди, у разі перемоги на виборах, як нагадування про вагу влади, яку отримує голий войон. Вага меншою ніколи не стане.

Тепер у пусті макітри Ама і Гніта збирали каміння поваги. Люди повинні були визначитися, кого із кандидатів вони бачили своїм лідером.

Старий Дара мовив:

-Те, що заробили ділами у вас за спиною, а те що думають про вас люди – понесете в руках. Хто донесе до кургану, той поведе гурт у нове життя!

Зрозуміло, кого люди не хотіли бачити своїм володарем, то накидали у його макітру каміння більше і вагоміше, щоб не зміг донести. Адже тепер люди самі розділяли свою участь разом із своєю владою. Переможець буде законом для них.

Макітри кандидатів стали наповнюватися камінням.

У макітрі Гніта збирались камінці маленькі, а макітра Ама уже не вмщала у собі камені. Це гурт виказував свою піддесливність до Гніта і неповагу до Ама.

Останнім повинен був визначитися старий вождь Дара. Він повинен був передати тягар влади іншому. А кому?

6.

Дара бачив перед собою дві макітри, одну із яких повинен нести його син Гніта.

Старий вождь мусив визначитися останнім. Він розпочав роєння, він повинен і завершити. Від його каменю залежало майбутнє нового гурту. Цей камінь особливий. Важкий. З різьбленими візерунками древніх на ньому. У свій час, цей камінь отримав у таких же змаганнях за владу від вождя – голого война Лана.

Тоді гурт залишав курган Шпиля. Дара зумів донести цей камінь і отримати його разом з владою гурту. Але сили тоді у кандидатів були майже рівні.

Тепер, поклавши камінь у макітру Ама-зайця, він прирече його програти турнір. Поклавши камінь у макітру сина він зрівняє сили і, можливо, сильніший та витриваліший Ама переможе.

Камінь батька став на межі невпевненості старої влади. Що дарувати молодим? Вовкулака - сильного вождя, який навчився виживати в степах сам, спритний войон, але

зі страшним обличчям і тілом, і дурними заячими вухами на голові? Чи хай не дуже спритного, але зрозумілого людям война, яким милуються жінки, якого хоче собі мати молодий гурт?

Дара закону степів не порушував, проте серце батька схилюлося кровиною до свого сина.

Дара, сором'язливо прикривши старі очі від поглядів древніх духів степу, поклав камінь у макітру Ама.

Вперше в степу влада прийшла до голого воїна без належних змагань. Бо так вирішили люди. Ама навіть підняти свою макітру не зміг, що там вже її нести.

Гніта легко підняв свою макітру над головою, показуючи, що турнір завершено і він тепер володар гурту – він голий войон, якому належить все тут.

Все довкола повинно було підкорятися волі і рішенням Гніта.

Все, окрім Ама.

Ама, зрозумівши, що він не потрібен людям пішов у степ окремою дорогою. Він довго за собою чув людський стадний гвалт, що вихваляв нового вождя: “Гніта! Гніта! Гніта!”

7.

Літо було спекотним. Дара ледь виповз на пологість Теплового кургану і лежачи мрійно розглядав далину. Десь там, за обрієм, молодий гурт і його син починали нове життя – рилися печери, насипався новий курган Кімів. Тут біля старого кургану немічні старики відходили із життя хто де, там де заставляла їх всепоглинаюча ніч Дола.

Інколи Дола приходила з вовками. Хоч літом вовки голоду не мають, та місцина біля Теплового кургану

виснажена і природа довго не відновить баланс пропитку після людини. То вовки не цурались жититися німічними залишками старого гурту.

За своїми роздумами Дара помітив рух і побачив, як з підніжжя кургану, повільно, обережно наступаючи на територію людини, просувається вовк.

Ось і моя Дола завітала – подумав Дара і прикривши вії повернув голову до сонця, відчуті останнє тепло і радість богів.

Та нічого не трапилося. Лише тінь впала на обличчя вождя. Крізь щілини вії він побачив, як вовк неспішно побіг геть далі. А коли повернув голову в сторону тіні зомлів: на фоні яскравого пекучого сонця стояла кремезна чорна постать война Ами.

Ама постягував німічних старців у єдине місце біля печер. Став лаштувати способи вогню та води.

Дара з сльозами на очах дивився на потворного Аму. На ньому не було дурних заячих вух, за спиною не було ноші для каменів, він був сильний і вільний. Теплий курган не зміг би прокормити гурт, а одинаку всього стане. Та ще більшу впевненість крізь подив Дара зрозумів, коли Ама приніс згорток вовчої шкіри і з нього виклав на плекане травами гніздо тіло людської дівчинки, в якому блиском оченят жевріло життя. Дівчинка віком ледь навчилася бігати, була вся в кусаних ранах, з відгризеною рукою, замотаною у листки степових рослин.

-Ро, со, - посміхаючись, бурчав коло неї потворний Ама.

Життя біля Теплого кургану не закінчувалося. Боги не дозволяють пустоти. А от які закони з'являться разом із новим поколінням і новим родовим насінням вирішить той камінь, який потрапив у душу і розум людини.

Дара закрив вії. За ним прийшла Дола. Тягар влади для старого вождя став не важливим.

2013р.

З О Л О Т Е Н Ї

повість

Б ули віки, і був осінній місяць Золотень. Олін Кім, гатьман народу Гуртів з припонтійських степів, зняв золоту осінь зі свого плеча і розстелив перед сходами на курган. Він застромив короткий спис на першій сходинці і беззбройним піднявся на вершину кургану. Навкруги гомонів народ, де кожен воїн-кім підняв в правиці стрілу.

Гатьман окинув поглядом своїх Гуртів. Звідси, з найсвятішого місця верховної влади степу, з кургану Мири, говорити до людей набагато важче. За останні століття жоден володар не скористався цим, даним тільки йому гатьману Гуртів, правом.

- Діти степу! - Заговорив Олін. - Шукаючи їжу і порятунок від холоду, хмара варварів із заходу суне в наші степи. Вона несе спустошення. Ми можемо зупинити цю хмару, дати варварам відсіч. А чи надовго?

Голод знову заставить їх тиснути, і ми знову будемо змушені боронити наші землі. В цій війні загинуть наші

сили. В цій війні загине наша кров. В цій війні загине наш дух.

Волею Кімів я пропоную вам обирати кожному своє: або вирушити в путь до Сонця, або залишитися і зустріти варварів без зброї.

Той, хто обере для себе дорогу на схід, збереже дух і кров, але втратить силу.

Той, хто залишиться тут, збереже силу і дух, але його кров поєднається з кров'ю варварів.

І в тому, і в другому випадку наш дух залишиться непереможеним! Бо ми люди степу! Бо ми як вітер, якого не видно. Вітер може знищити все силою бурі, але може й приспати лагідними подихами. Підкорити вітер не можна!

Хто вибере путь до Сонця, хай пройде по золотій осені, яка розстелена для щасливої дороги!

А хто залишається, хай візьме краплю золота із осені до своєї чаші, щоб завжди носити при собі. З нею ми зустрінемо Путніх, коли прийде час!.. Кім!

-Кім! Кім! Кім! – багатоголосо визначилися Гурти.

Попри осінні холоди два тижні Олін не сходив з кургану Мири. Два тижні він проводжав тих, хто обрав путь до Сонця. Ті, хто залишався з ним, виносили Путнім чаші з соком вишні понтійської і промовляли: “Ваша кров з нами, наша кров з вами”.

І лише тоді, коли розібрали золоту осінь до краплини, Олін Кім зійшов з кургану і промовив:

- Ми тепер є, і нас вже немає. Ми живемо, і нас не видно. Ми тепер всюди! Наші знання і звичаї збагатять і облагородять варварський люд. Наша мова і наші пісні впоздовж усіх майбутніх поколінь будуть жити в інших культурах. Та настане час, коли протягнуться чаші на схід до Сонця, щоб зустріти Путніх, і народ Гуртів проснеться,

згуртується. Народ Гуртів скине ярмо варварства... – Олін Кім на той час не знав, та й не міг знати, що земля кругла.

Минули віки. Дві тисячі разів до Різдва приходила весна в припонтійські степи і дві тисячі разів – по Різдву. Курган Мири загубився серед численних курганів Південної України. Та дух Гуртів іронічною посмішкою все ще носить серед його нащадків. Чекає Путніх...

Посередній американець Грін Блексон підтримував своє посереднє життя у відповідності з діючими американськими нормативами. Він мав посередню ділянку землі, на якій стояла посередня хатинка-вілла. мав посередню роботу, посередній автомобіль і накопичений поколіннями Блексонів посередній капітал.

В перспективі життя Гріна мало закінчитися в посередній домовині, яку спалили б разом з його тілом в посередньому крематорії, а попіл віддали б дітям, щоб ті носилися з ним або поховали десь на посередньому цвинтарі під посереднім хрестом.

Та Гріну Блексону цього не судилося. Він зустрівся із досить не посередньою релігійною організацією «Свідки Гієни Огненної». яка перетворила посереднє життя Гріна Блексона в життя епохальне і творче, подарувала йому прозріння в серці щодо Господа Ісуса Христа, за що й отримала в дарунок від Блексона і землю, і хатинку, і капітал.

- Умійте жертвувати благом для Господа Ісуса! - співав головний пастор Свідків Гієни, а свідки, тепер уже разом з Гріном, йому підспівували:

- Амінь, падре!

- Сійте добро ваше, кидайте зерна в землю і проросте воно прощенням в Судний День!

- Амінь, падре!

А щоб знайти ту благодатну землю, в яку можна було б кидати зерна і отримувати стійкі духовні врожаї, очі Свідків Гієни Огненної пильно вдивлялися через океан, в бік молодого України:

- Он де запаси чорнозему для зерен, он де куди треба спрямувати всі подуми наші...

- Амінь, падре!

Ось так, під час релігійних співів, організувалась гуманітарна місія Свідків Гієни з добродійним наміром - допомогти селянам степової зони України знайти свій шлях до Бога, щоб вони жертвували благом та земельними паями в ім'я Господа Ісуса Христа. Амінь, падре!

Серед місіонерів був і Грін Блексон. Його посереднє життя, разом з його землею і капіталом, було втрачене назавжди, то ж тепер він цілком належав Гієні Огненній та її гуманітарній місії.

Довгі години мікроавтобус "Міцубісі" віз дванадцять місіонерів в дикі степи України, у віддалені закутки адміністративних областей. Ось вже щезли асфальтовані дороги, і в щільно герметизований салон все ж таки проникла пилюка сінокісної пори. А в душі Свідків Гієни степ вривався пекучим небом і безкрайніми ланами сільськогосподарських культур.

Коли мобільні телефони місіонерів враз замовкли, потрапивши у зону глибокої історичної несправедливості, у вікнах мікроавтобуса намалювалась Велика Могіканівка, загублене серед українського степу вимираюче село.

- Амінь, падре! - загомоніли Свідки.

Колись село мало назву Макогонівка, та в радянські часи в цілях боротьби з маковою наркоманією якийсь партійний ідеолог вирішив, що назва села походить не від назви одного з предметів національної зброї - макогона, а від виразу «мак гонити» по типу «само-гон». То ж в честь

видатного всесвітньо відомого романіста Фенімора Купера село перейменували в Могіканівку, що мало підкреслювати солідарність з важкою долею героїчних американських індіанців. А для солідності ще й додали слово Велика.

За часи останньої перебудови від Великої Могіканівки залишилось декілька живих і розвалля колишніх дворів; та ще залишилися здичавілі, розтягнуті вздовж малесенької річечки, покинуті сади і городи.

Ось в таких селах місіонери й сподівалися знайти розчаровану душу пенсіонера чи пенсіонерки, під леміш проповідей та гуманітарної допомоги засіяти в цю душу зерна віри у спасіння в Судний День, що невблаганно наближається, а натомість отримати для Гієни Огненної клаптик родючого припонтійського чорнозему. Для більш успішного досягнення своїх цілей везли з собою "Ямаху", щоб співала Божих пісень, півсотні Біблій на російській мові із Бродвея і два мішки гуманітарної оптики, - окулярів різного фасону і розміру, - щоб селяни швидше прозрівали і краще бачили шлях до Господа Ісуса Христа.

- Амінь, падре! - подумав про себе Грін Блексон, коли водій мікроавтобуса вимкнув двигун під розложистою грушею в центрі Великої Могіканівки.

Дід Гриць весь свій молодий вік працював механізатором, а коли дожив до пенсії, про нього раптом забули, і він мусив усю селянську роботу виконувати прадідівськими методами без механізації - потихеньку косив, потихеньку носив, потихеньку складав у копички. Потихеньку ковтав самогон. Єдине, що не міг дід Гриць зробити потихеньку – скласти сіно в скирту, бо це треба було швидко робити між літніми дощами.

В той день видався спекотний ранок, і дід Гриць, кістками відчуваючи наближення грози, нагукав помічниць-скиртувальниць: і бабу Тунку, і бабу Груню, і бабу Борманиху Андріївну, - всіх, хто у Великій Могіканівці ще був при силі. Баби, усі без винятку колишні доярки, спотикаючись як-то старі кобилиці, підносили й подавали навильники сіна, а Гриць, стоячи зверху, потихеньку зводив скирту. Дідова дружина Марія підгрібала.

Монотонна робота прикрашалась беззубим гиржанням скиртувальниць, що згадували свої молоді літа. В полудень скирту можна було вже й вершити, і Гриць на висоті вже міг оглянути село як на долоні. І тут він помітив під центральною грушею мікроавтобус і людей біля нього.

- Якась комісія приїхала, чи що? Знов за когось з кандидатів агітують? - крикнув з висоти Гриць.

- Піду корову здою, та заодно й взнаю! - залепетала Марія, кинула граблі й підтющем побігла до груші.

А за півгодини по тому повернулася і звітувала громаді:

- Це мериканці гуманітарну привезли! Співають, кіно знімають. Я їх молоком попоїла! А одного так смішно звати - Хрін! Він мене сфотографував...

І як доказ правдивості баченого витягла полароїдну фотку, на якій стояла Марія і тримала Біблію в руках.

Яка вже тут робота! Не встиг Гриць хоч би вилятись, як баби покидали вила і розчинились вздовж дороги, що вела до центральної груші. Гриць плюнув з висоти і потихеньку зліз з незавершеної скирти, щоб у клуні потихеньку випити сто грамів.

Грін Блексон мав важливе місіонерське завдання - роздавати гуманітарну оптику та фотографувати процес

благочинності. Всі інші співали релігійних пісень англійською мовою. Знання місцевої мови для них не було головне. Головне було - мелодія і вірою палаючі очі Свідків Гієни Огненної.

До груші, де стояв мікроавтобус і відбувалось Господь-шоу, почали стягуватись селяни. Перекладач доповів Блексону, що вони потребують гуманітарної допомоги. Місіонер витягнув з «Міцубісі» два мішки з окулярами, а сам став збоку фотографувати розгрібаловку добродійного матер'ялу.

Баби хапали окуляри жменями, хто що швидше вицупить. Між двох селянок знялася сутичка за окуляри з тонованим склом. Їм байдуже було, що око виглядало крізь них розміром з каліброване яблуко. Вони думали, що ті окуляри від сонця.

Несподівано для самого себе Грін Блексон відчув ностальгичний сором у своїй душі. Він раптом подумав, що у ті давні часи, коли перші європейці дістались берегів Америки, її аборигени ось так само розгрібали привезені з Європи дзеркальця та кольорове скло, за які потім довелося розплачуватися своєю землею. А тепер вже американці прийшли в Європу зі своїми скельцями-окулярами.

Від такого історичного порівняння, чи може від молока, що Блексон випив в знак доброзичливості, у нього забурчало в животі та й примусило озиратися на всі боки.

Та біологічний туалет в степах України має неосяжний для місіонерського ока розмір: отой-от кущик, гайок і оте широке рівне поле. І зрозумівши, що альтернативи цьому туалету в Великій Могіканівці немає, Грін Блексон поспішно віддалився від груші у хащі покинутих господарями і Господом Богом садів. Зі своєю проблемою Блексон, чи не вперше, мудро подивився не у високе небо, а під ноги, в землю.

В небо дивились Свідки, які співали пісні, а також водій мікроавтобуса та селяни Могіканівки. Останні пояснили перекладачеві, що ота чорна хмара, що швидко насувається на село, то не що інше, як Ілля Пророк калачі везе! Хоч для водія, - хто б не був той Ілля, і щоб він не віз, - хмара означала одне: якщо не встигнеш дістатись до асфальтованої дороги, мікроавтобус нікого і нікуди не повезе: він надовго загрузне в ґрунтах, розквашених літньою зливою.

Свідки Гієни Огненної так хутко вантажились, що навіть мішки з оптикою залишили. За кілька хвилин мікроавтобус вже мчав дорогою, тікаючи від степової грози. Ніхто й не помітив, що одного місіонера в салоні автомобіля не вистачає.

а двадцятихвилинну зливу грандіозна вода Іллі Пророка подарувала степовій землі такі калачі, що ноги вгрузали в ґрунт по кісточки. Марія промочла до нитки. Вона хотіла, як завжди, зняти черевики, щоб не тягнути за собою так багато багнюки на босих ногах. Та не могла, бо в руках Марія несла окуляри. І не тільки в руках, а й в кишнях, у зібраній за пояс пелені і навіть на шиї були окуляри. У зустрічних калюжах можна було бачити відображення російської байки "Мартишка й окуляри", над якою Марія разом з усіма школярами сміялася в дитинстві. Та де те дитинство!..

А дід Гриць стояв на воротах. В його очах палахкотів сп'янілий розум. Марія перекинула гуманітарну допомогу на руку так, наче Мадонна немовля, і упереджено зататорила:

- А Борманиха Андріївна цілий мішок собі забрала...
Зараза така!

Та на Гриця це не подіяло, розум із його очей не зникав:

- Вдінь оті очки, лярва, і подивись, сіно промгло до самого низу!.. Збери своїх окулістів, та розкидайте скирту, хай сіно сохне. Бо я і тобі, і їм такі очки понамальовую... потихеньку! Ніяка гуманітарка не допоможе!

Дощі в степу виконують також і роль змивного бачка. Грін Блексон ще не встиг вилізти із кущів, як злива впала на землю Великої Могіканівки. Навколо гриміло й блискало, очі затулила біла пелена небесної води, від якої він розгубився. Під виблиски та грім Грін втратив орієнтацію у просторі, заблукав, стрибав з-під одного дерева до другого, загубив полароїдні фотки, зрештою забув про місію і віддався на милість Іллі Пророка.

Злива скінчилась так же раптово, як і розпочалася. Не варто описувати райдугу і перлини крапель на листі: хто їх не бачив? Коли після зливи все сяяло в променях сонця, Грін Блексон вийшов із здичавілих садків далеко за селом біля кургану, що як гуля стирчав на нескінченних просторах українського степу і наче закликав: заберись на мене і знайдеш свою дорогу!

Смак озону відчувало кожне створіння на омитій зливою благодатній землі. Але квашня після дощу була така, що усі ці створіння завмерли в чеканні, коли вода всмокчеться у ґрунт.

Грін Блексон, як і баба Марія, чекати не міг. Він змушений був дряпатись на курган, щоб знайти свою дорогу. А коли врешті видряпався, перед ним розкрилась

широка панорама, складена із дощового обрію та приємного зволоженого сонця. Він побачив дорогу одну-єдину, що вихляла між кольоровим різнотрав'ям в один бік і здичавілими садками Великої Могіканівки - в другий. Вибору для Гріна не було. Він як кидок томагавка скотився з кургану і побрів по тій дорозі в напрямку від села.

"Знайди свій шлях до Господа!" - чавкав черевиками по багнюці Блексон, згадуючи проповідь пастора Свідків Гієни Огненної. Це було в той самий час, коли на протилежному кінці Великої Могіканівки дід Гриць читав перед своєю дружиною зовсім іншу проповідь... Які різні погляди й думки вирують в припонтійських степах після гарної літньої зливи!

Дорога, що вела Блексона, вперлася в річечку, для якої і назви ніхто не придумав. Бо річечки й не було. В сухі дні від неї лишалась лише суха балка, а от після дощу тут вирував бурхливий потік, насичений змитим зі схилів ґрунтом, глиною та піском, з якого інколи то виринав, то знову потопавав викинутий кимсь із теперішніх блудних пластиковий пакет.

Блексон розгублено зупинився. Пересипана пісочком і дрібними камінцями дорога вочевидь входила в річечку, а на протилежному схилі дороги не було! Там густо колосились мишійка, щириця та інший степовий бур'ян.

«Феномен українського степу, - подумав свідок Гієни Огненної, - дорога, яка веде в Нікуди!» Хіба ж він міг додуматися, що нинішнє русло річки - то і є дорога, по якій ходять і їздять в суху ясну погоду. А коли немає тої погоди, то у цих степах ніхто нікуди не рухається, тож і дорога

нікому й не потрібна... Воістину, Господи, путі Твої незбагнені!

На велику радість місіонера неподалік стирчав невеликий гранітно-степовий валун. Грін всівся на нього, щоб спочити після знайомства з тією землею, про яку так захоплено мріяли Свідки Гієни Огненної.

Блексон з подивом помітив на собі бруднючі штани й подерту сорочку, залитий дощем блискучий Полароїд, дістав з кишені мобілку, що булькала водою. Ілля Пророк потрохи його відпускав. Повертаючись до реалій степового життя, нагадав про себе шлунок, якому останній хотдог дістався в мікроавтобусі, ще коли той шурував по широкій автомагістралі.

І, піднявши очі в надвечірнє небо України, Блексон вперше крамольно засумнівався: а чи є Господь Ісус Христос в цьому українському небі, а чи його тут ніколи й не було?.. Грін ще не знав, а чи давно забув мудру приказку: «Бог терпів, і нам велів».

Не придумавши нічого кращого, Грін набрав повні груди вечірнього повітря, різко піднявся з каменю та й поторував назад до села по своїх вже підсихаючих слідах.

світлі буйних променів у ніч стрибаючого сонця дід Гриць перекинув чергову склянку самогону. Він і гадки не мав, що із заходу на фоні жовтогарячого світила міг з'явиться Путній...

Путніх чекали зі сходу. Та після п'ятої склянки самогону напрямки сторін горизонту, - де схід, де захід, - дід Гриць ігнорував, як і саму пору дня. «Баба сіно колупас. Сонце горить. Значить це ранок!» - потихеньку думав старий.

Інструкція, як треба зустрічати Путніх, за кілька тисяч років згубилася в тенетах історичних вигадок та міфів. Гетьман Олін Кім невідомо куди щез, коли прийшли греки. На теренах припонтійських степів множились сармати й скіфи, половці й русини. Всі, кому було не лінь, тягали з собою чаші у степу, як наче то вони були Путніми. А їх все рівно називали блудними, як до тепер називають циган...

Знахабнілі варяги створили Русь і принесли сюди Православіє з Візантії, лишивши крихту гетьманщини лише для найбільш строптивих козаків. Та незабаром й ту крихту з'їли німці, що їх благословила Катерина.

Ще витріпалась душа козацька османським султанатом та польсько-литовською шляхтою. А вкінєць звичаї Гуртів замурували лихі люди у кріпацтво Московське та Радянське. І ніхто вже не пам'ятав, як треба зустрічати Путніх.

То ж дід Гриць, у новітніх традиціях жителів степу широкого, непомітно перехрестився потихеньку і, не помічаючи поруч дружину, почав хрестити Гріна Блексона зі словами:

- Згинь нечисть бісова з очей моїх!

- Ага! П'яндилига вже світа білого не бачить! - затріскотіла Марія. - Тепер вже я тобі очки припишу! Це ж наш Хрін мериканський, той, що гуманітарну роздавав. Заходьте, заходьте, пане Хрін, до двору. Ви, мабуть, трошки відбилися від певчій? То це нічого, дороги підсохнуть швидко. Зо два дні, та й за Вами повернуться.

Не знаючи мови, Грін лише мукав і, наче вождь червоношкірих, намагався жестами віддавати якісь команди.

відки Гієни Огненної не з'явилися ні через два дні, ні через тиждень, ні через місяць. Гроза гналася за мікроавтобусом так, що водій вивчив на пам'ять ім'я Іллі Пророка і, стрибаючи з колобатини в колобатину, виспівував на весь салон:

- Oh, Yes-s, ка-ла-чі, ка-ла-чі!

- Амінь, падре! - вторили Свідки. Їм іноді ввижалось, що то не гроза котиться по Україні, а сама Гієна Огненна. Тож тікали вони, аж поки не заховалися у напівікомфортабельному готелі обласного міста. Про Гріна Блексона ніхто й не згадав, бо всі думки свідків-гієністів були налаштовані на хвилю такої рідної і такої далекої Америки.

Тож загубленому в степах місіонеру нічого не залишалось, як тільки здатися на милість степу широкого та широких селянських душ, на які були так багаті володарі змоклого сіна.

Без грошей, документів і карти степових доріг вибратися у цивілізований світ Грін Блексон не міг. Та власне, його на такий вчинок нічого і не надихало. Там у нього нічого не було, а тут він отримав не лише ім'я Хрін, але й звання - Німіна або Німець, бо не вмів говорити по-їхньому. А згодом дід Гриць і його дружина довірили йому селянську зброю - косу, вила, сапу, лопату та ще й батіг для приборкування бичка Лютика.

Спочатку Грін все ж сподівався, що за ним повернуться, потім деякий час роздумував, в якому напрямку рухатися, щоб вийти прямісінько до якогось міста, а згодом і ці думки облишив. Ганяючись по бур'янах за Маріїними індиками, Грін вчився правильно говорити українською мовою слова подяки Господу за ще один прожитий день.

За місяць під патронатом господаря розкиданої скирти Блексон навчився говорити приказки: *не робити - можна жити, а не жерти - можна вмерти; опинишся там, де Макар телят пасе; це тобі не Лютику хвоста крутити*; та інші народні премудрості.

На кінець вересня німіна-американець вже міг за чаркою з дідом Грицем підтримувати філософську бесіду:

- Скажи, Гріц, чом тут німа те-ле-фон, нормальній туалет,?

- А, Хрін, на хрін вони тут треба. Тут кругом степ, краса природи... Щоб цю мою хату зробити з удобствами, треба буде перегадити і оцю річечку, і садок, і оті кургани. І навіть щоб перегадити, треба мати гроші. Великі гроші. Удобства з неба не падають, як отой дощ... Стовпи з електрикою є, то й добре.

- Стоупі! Стоупі! - зрадив Грін Блексон. - Я можу ходіть як стоупі...

- Е, ні, Хрін, шукати дорогу по стовпах міг тільки покійний електрик Костик. Він стовпи знав, як свої п'ять пальців...

І дід Гриць поринав у спогади, а Блексон - у мрії про дорогу до Америки. А тим часом він нутром відчував, що все більше прикипас до цього села, до людей, до цього степу, як до чогось древнього, родинного, про що давно забув, але про що десь на генетичному рівні пам'ятала кожна краплина його душі, крові й тіла, пам'ятали усі його клітини, плугані і перемішані планетарними катаклізмами минулих тисячоліть.

олотень подарував бабине літо. Листя золотом встелило дороги осені. Після тривалої мряки

пробилися в степ золоті продиhi сонечка, та спеку вони вже не несли. Прохолода запашних осінніх ранків нагадувала про кінець вегетації для рослин, і деякі дерева спішно роздягнулися догола.

Дід Гриць і Грін Блексон снідали дрібною рибкою, яку насмакав американець з річечки під вербою. Вони вже пережили по чарці, а може й більше.

- Скажи мені, Хрін, - вкотре почав дід Гриць, - чи є щось таке там, у вашій Америці, краще од нашого степу?

- Там у нас Свобода, розумієш, Гріц? Свобода і Демократія!

- Атож! - Погодився дід. - У вас там Свобода, а у нас тут - Воля! Ви - раби своєї Свободи, ми - раби своєї Волі! Ми тут з усіх сил намагаємось вирватися звідси, з цього степу, опльовуємо, ганьбимо свою землю, тікаємо звідси світ за очі... Куди тікаємо? На чужину, у хаші машин і бетону. Гнемось перед чужиною... А все від надлишку Волі. А коли на чужині свавілля пришкребе нас, тоді назад до землі біжимо, назад, у рабство до Волі... Та вже тоді не до землі, тоді - у землю...

- О, земля! - Не дуже зрозумів Блексон. - Я свою землю дарував Гієні Огненній.

- Ото і вся ваша демократія. - Піймав думку дід Гриць. - Ви робите, що хочете, а хочете ви те, чого вимагає Гієна Огненна. Та ні, не Гієна, а те, чого хоче її головний Свідок, чи як там у вас... Президент!

- У вас тут багато земель без присмотру...

- Раніше ця земля наче б то й нікому не потрібна була, а тепер за неї мало не б'ються, до кожної баби за паями черги стоять, - продовжив дід Гриць. - Куди вам, мериканцям, до тих черг!? Тут із самого Херсону такі хлопці їздять!.. Теж Волі хочуть... Кажуть, родина збирається по Волі... Та що вони знають про Волю? Отам... - Дід Гриць тицьнув пальцем в далекий гайок, де крізь кущі,

розріджені осінню, виглядали хрести на могилах упокоєних жителів Великої Могіканівки. - Отам найвища Воля!

Блексон глянув у вікно, куди впирався дідів палець. Там, за гайком, підпираючи небо, сивів курган.

- Багато землі... Воля... Небо високе, - гнув Блексон.

- Самим Господом Богом отам для кожного з нас земля відведена. - Дід знову тицьнув пальцем в напрямку хрестів. - Мені багато не треба, мені й двох метрів вистачить! І для тебе, Хрін, у нас теж клаптик землі знайдеться. У тебе ж там, в Америці, й того немає. Що тебе там чекає?.. Крематорій?!

Деякий час мовчали. Кожен думав про своє.,

- Віддав Гієні свою землю... - Не вгамовувався дід. - Ні, не землю ти віддав, Хріне, ти віддав Гієні свою душу... Треба душу рятувати! - засміявся дід Гриць і наповнив чарки по самі вінця.

Наче помаранчева шуліка до курчат, у розмову ввірвалася Марія, вся замотана у помаранчеві стрічки. Вона просто жбурнула на стіл два апельсини і затараторила:

- Ось за кого буду голосувати! Борманиха Андріївна аж вісім апельсинів одхватила, бо з корзиною прийшла... Зараза така!

- Ти, політїчеська простїтутка, - гримнув дід Гриць. - На минулому тижні сині прапорці носила!

- То прапорці, а оце осьо - їсти можна! По-ма-ран-чі! Так їхній лектор казав. Там цілий автобус агїтаторів. Я думала це знов мериканці гуманїтарну підвезли... А вони співають. «Нас, - співають, -багато!» А скільки ж нас? Борманиха Андріївна, Тунка та ще я залишилася. І все... Пане Хрін, сходїть до груші, може й вам щось перепаде. - Марія тицьнула в руки Гріну старий кошик і майже випхнула за двері.

а час пригод в Великій Могіканівці дорога до груші в'їлася Гріну Блексону у печінки, як самогонка баби Груні. Та сьогодні ця дорога була незвичайною. Опале листя вкрило її золотом, і він ступав по ній, як по килиму із золотого пуху. Наче хто постелив під ноги золоту осінь, а в душу застромив відчуття Долі.

Блексон згадав пейзажі рідної Америки і відчув смуток - в своєму житті він ніколи не бачив стільки голих дерев на фоні голубого холоду з небес і пухкого золота під ногами. Природа стріляла в очі істинною правдою.

Крізь гілки невисоких дерев та кущів Грін побачив біля груші у центрі Великої Могіканівки яскраві спалахи жовтогарячих прапорів. Біля автобуса метушилися людиноподібні плями. Ближче підходив Грін, і плями ставали схожими на людей. Серед них він впізнав того, хто зіграв вирішальну роль в його житті посереднього американця.

- Амінь, падре! - вирвалося у Блексона десь зсередини, а його ноги самі зупинилися перед кущем шипшини, що ряснів червоними плодами.

«Що робить головний Свідок Гієни Огненної під огненними агітаційними прапорами?» - крамольна думка пронизала релігійний розум Гріна, промитий українською «огненною водою». На мить стало страшно. Він відчув, що може втратити не якась там посереднє життя; Він може втратити Волю, щойно знайдену на землі древніх Кімів...

- То все Брехня!.. - вигукнув Блексон українською мовою, - Падре, чужий ти тут!

Але наблизитись до автобуса він не насмівся. Ніхто його не почув, та й не мав почути. Постоявши за кущем з червоними ягодами, Грін садочками та балочками пішов, не

знаючи куди. Не розумом, а душею він знаходив свою дорогу.

Пастор Свідків Гієни Огненної домігся бути залишеним в Україні на період чергових позачергових виборів як наглядач-спостерігач за дотриманням демократії. Тепер він колесив по степах в агітаційних автобусах потрібного Гієні кандидата. Подейкували, що буцімто за власний кошт пастор щедро поповнював запаси гуманітарних апельсинів та заправляв автобус паливом. Така допомога не вважається втручанням у внутрішні справи країни і законами не забороняється.

Українською мовою пастор вивчив слово «так», і коли до нього звертались інші агітатори:

- Так, падре, ми робимо?

- Так! - відповідав пастор-гієніст. А що ще він міг відповісти?.. Його віра в силу Гієни Огненної майже згасла серед цих степів, але віру в гуманітарну місію церкви він ще не втратив. Але де ж той шлях, по якому можна проникнути в душу дивного українського люду?.. Над цим питанням треба було думати.

І щоб надалі не відволікати пастора від роздумів про розсіяні по землях України зерна гієно-огненної правди та про Судний День, що невблаганно наближався, агітатори почали надписувати слово «Так!» спочатку на листівках, а потім і на прапорах апельсинового кольору. Свідок Гієни Огненної задоволено кивав головою: тепер так було усе гарно, що йому й рота не треба було роззявляти. Та, правду кажучи, й не хотілося.

Під грушею агітатори затримались не довго. Більше того, коли автобус мчав геть від Великої Могіканівки, вони затіяли сварку між собою:

- Ми дарма згаяли час!

- На карті написано Велика Могіканівка, - виправдовувався гід-провайдер. - Велика!.. Звідки я міг знати, що там лише три баби живе?!

- Чотири! - Хтось жартома заспокоїв колег. - Он ще одна стоїть на кургані... Кам'яна баба.

На сивому кургані в золотистих променях вечірнього сонця стояла висока постать з піднятою до неба рукою, в якій щось проблискувало і наче світилося. Постать чимось була схожа на жіночу Статую Свободи, символ Сполучених Штатів Америки. Ця схожість примусила пастора здригнутися. Він конвульсивно стиснув апельсин, який тримав у руці. Цівка пекучого соку бризнула в око і примусила зажмуритися. Розчавлений апельсин полетів у відкрите вікно.

Пастор пам'ятав, що кам'яні жіночі фігури ставилися на припонтійських курганах ще за часів, про які ніхто й не пам'ятає, ще тоді, коли не було ніяких американських символів, та й самої Америки ще не було. А ця он, бачиш, до цих пір стоїть!.. «Все!.. Треба вертатися додому!» - раптом вирішив пастор і перехрестився:

- Прости мене, Господи, але чужі ми тут з тобою. Назавжди чужі...

В даліні, на високому кургані, у золоті вечірнього сонця виблискувала неначе висічена з каменю постать Гріна Блексона з простягнутим до неба кошиком в руці.

Легкий подих вітру вихопив з кошика золотистий листочок і поніс його до села, де світилася хата діда Гриця та баби Марії.

За той листочок зачепилася тонка срібляста, павутина, на якій весело гойдався маленький павучок. Очманілими очима Грін Блексон дивився йому вслід.

- Ваша кров з нами, наша кров з вами, - шепотіли його уста.

2005р.

ПОРТСИГАР ВІД КОПЕРФІЛЬДА

радіомовна п'єса

Д і й о в і о с о б и:

1.Кирило Кирилович Поплавський, завідуючий районним відділом культури. (голос творчий, тонкий, зморений піснями)

2.Коперфільд Володя, цирковий аферист. (голос молодий, активний, веселий)

3.Євгенівна, завідувачка районною бібліотекою. (голос романтичної жінки в літах)

4.Районний пожежник, Василь Андрійович, представник місцевого МНС. (голос будь-який сонливий)

5.Голова адміністрації районної, Семен Іванович. (голос басистий, з хрипотою)

Актова зала адміністрації

Гомонить люд у актовому залі. Верещать мобілки різними мелодіями. Соваються стільці, грюкають двері. Десь здалеку регоче жінка, пищить мікрофон...

Звучить владний чоловічий голос голови районної адміністрації.

ГОЛОВА АДМІНІСТРАЦІЇ: - Все! Кончайте анекдоти! Починаємо роботу! Євгенівна, ви мене чуєте? *(Стукає олівцем по столу)* Я розумію, настроєніє святкове, я теж знаю анекдот про апельсинчики, ну не так же відверто...

ЄВГЕНІВНА *(виправдовується веселим жіночим голосом)*: – А що я, що я? Це все Поплавок. Ой, пробачте, Кирило Кирилович *(жінка нестримно сміється)* нас розважає... історії... каже...

ГОЛОВА АДМІНІСТРАЦІЇ *(серйозно припиняє гомін)* – Досить! І вимкніть, будь ласка, мобілки! Це ж засідання комісії, а не свинарник,...

Втихають звуки, поодинокі прокашлюються курці.

ГОЛОВА АДМІНІСТРАЦІЇ *(розмірено діловим тоном)*: - Починаємо роботу комісії. Головою я. Мене ви знаєте, знайомитися не треба. Порядок денний вже записаний. Питання одне: підготовка до святкування Нового року. *(пауза)* Рік, як завжди, виявився важкий, але розважатись, як казав філософ, нам не заборонити...

ЄВГЕНІВНА *(обережно)*: - Семен Іванович, перепрошую, ще раз про філософа, який філософ?

ГОЛОВА АДМІНІСТРАЦІЇ *(роздратовано)*: - Так, Євгенівна, не дошкуляйте своїми бібліотекарськими замашками! Зараз у мене ви філософом станете! Чому, я вас питаю, у вас не горять гірлянди на зданії? Зданіє в центрі району, бібліотека! Храм, можна сказати, культури... Должно блимати на весь, можна сказати, район...

ЄВГЕНІВНА (*ображено*): - Це не я. Це все Кирило Кирилович. Позичив гірлянду на свято Миколая і по ці пори не повертає...

ГОЛОВА АДМІНІСТРАЦІЇ (*з іронією*): - Знову анекдоти від Поплавського? Так, Кирило Кирилович? Ви, наш культурний «білий попугай», про гірляндочку, а не про апельсинчики розказали б. Де гірлянда?!

КИРИЛО КИРИЛОВИЧ (*сумно і серйозно*): - Нема... Семене Івановичу, повірте, вже нема... Бовдури ці, молоді – рок група наша із будинку культури... Миколайчика водили... Ну, в обшому, ні гірлянди, ні апаратури... Ремонтувати треба...

ГОЛОВА АДМІНІСТРАЦІЇ (*сердито*): - Так ремонтуйте! Чи може мені лампочки припаяти? Що з ялинкою?

КИРИЛО КИРИЛОВИЧ (*впевнено*): - Ну, ялинку, ми, певна річ, запалимо!

РАЙОННИЙ ПОЖЕЖНИК (*сонно поправляє*): – Не запалимо, а засвіtimo!

ГОЛОВА АДМІНІСТРАЦІЇ (*з смішинкою*): - Так, Василь Андрійович, ви, як пожежник, вчасно проснулися. Кирилу Кириловичу все б тільки палити: бібліотечну гірлянду спалив... тепер на ялинку замахується...

Пожвавлення голосів, чуються смішки, шепіт. Пищить мобілка з мелодією «Золоті купола»...

ГОЛОВА АДМІНІСТРАЦІЇ (*голосно і роздратовано*): - Я ж сказав вимкнути мобілки! Вам «Золотіє купола» співають хочеться? А думать про празднік, хто буде, Пушкін?...

ЄВГЕНІВНА(*зауважує*): - Пушкіна перестали читати. Франка ніхто і не читав. Я думаю, у нас постійне свято...

ГОЛОВА АДМІНІСТРАЦІЇ (*грубо*): - А Вам, Євгенівна, я думати забороняю! Ви у своїй бібліотеці тільки те й робите, тільки думаете! А треба працювати, ясно?

ЄВГЕНІВНА: - Ясно.

ГОЛОВА АДМІНІСТРАЦІЇ: - Як Божий день ясно, чи як у Новорічну ніч? А далі що, культурна програма є? Га, Кирило Кирилович?

КИРИЛО КИРИЛОВИЧ (*збентежено*): Що далі? Що далі... Як завжди. Своїми силами гулять будемо! Самодіяльність така: клоун та ще один арлекіно чудять, народний ансамбль «Вечірня зоренька» співають. Потім два поета-пенсіонера грошей не беруть...

Пауза. Стукає олівець по столу «тук», «тук», «тук».

ГОЛОВА АДМІНІСТРАЦІЇ (*розмірковуючи*): -Ну, якщо своїми силами і без грошей... (*пауза*) Ялінку точно спалимо! Може є пропозиції? (*пауза*) Народ требає шоу! Рік важкий. Одна радість – свята Рождественські! Як ви думаете, я правий? (*пауза*) А давайте запросимо на свята професіоналів? Район на тисячу гривень один раз в рік не обідніє, а свято закриємо на високому рівні...

ЄВГЕНІВНА (*збуджено*): - Та де ж їх взять, професіоналів? Ми ж аграрний район! Сюди ніхто їхати не хоче! У нас, в бібліотеці комп'ютер вже є, а працювати нікому...

ГОЛОВА АДМІНІСТРАЦІЇ (*рішуче*): - Здрасьте, Євгенєвна! Я вам про здоров'є, а ви мені про упокой! При чому тут ваш комп'ютер до ялинки? (*іронічно*) Віддайте комп'ютер Кирилу Кириловичу, він знає що з ним зробити!...

РАЙОННИЙ ПОЖЕЖНИК (*весело спросоння*): - Хе! Те що з гірляндою! Віддайте краще у МНС, принаймні не згорить...

ГОЛОВА АДМІНІСТРАЦІЇ (*строго*): - Годі вже базікати! З вами, Василь Андрійович, ми продовжимо розмову про празднічні вогні та салюти, про газ, кінець-кінців, і про вклад МНС у загальнорайонне свято! А бібліотека і культура до побачення!

Скриплять стільці, човгають кроки.

ГОЛОВА АДМІНІСТРАЦІЇ (*перекрикуючи шум*): - Значить так, Кирило Кирилович, ви завтра їдете в область, у філармонію, в цирк, куди завгодно, і запрошуєте на свята професіональних артистів! Ясно?

КИРИЛО КИРИЛОВИЧ (*фатально*): - Та ясно... Не ясно де гроші... взяти. Ці ж професіонали, дорого коштують... До побачення!

Гуркіт дверей. Лунають кроки коридором.

КИРИЛО КИРИЛОВИЧ (*пошепки, так щоб ніхто його не почув*): - Скоріше б ці свята відбулися, Господи! Нормальні люди у свята відпочивають, а тут як не гірлянда горить, так філармонію треба привезти... (*пауза*) Доберуся до кабінету, увімкну музику. Щось веселеньке послухаю. Влаштую розслабуху...

У кабінеті Кирила Кириловича фоном звучить пісня «Костёр» у виконанні «Машини часу».

КИРИЛО КИРИЛОВИЧ (*без мелодії наспівує речитативом*): - Раз ночь темна, жгут едва-едва, и берегут, сили і дрова... Єщо не все погаслі краскі дня, єщо не жаль огня... И Бог храніт меня...

КИРИЛО КИРИЛОВИЧ (*сам із собою в голос*): - От пісні раньше робили! Що то ретро! (*декламує*) «Сили і дрова берегут і Бог храніт меня!» (*пауза*) Макаревічу, за цю пісню, пам'ятник треба поставити. А тут шукаєш щось рідне, національне, а маємо колядки і щедрівки, щедрівки і колядки. Хіба що «Галю» заспівати? (*пауза*) (*невпевнено наспівує*) «Прив'язали Галю до сосни косами, підпалили сосну від гори до низу»... «Горить сосна горить, горить та палає»... А там і ялинка запалає... Лісова пожежа якась. В нашій країні одним пожежникам весело...

Чується нестримний стук у двері. Двері відчиняються.

КОПЕРФЛЬД (*звертається*): - Чи можна зайти? Кирило Кирилович?

КИРИЛО КИРИЛОВИЧ (*владно і в доброму гуморі*): - Та заходьте вже... Заходьте, как чудо, как песня... Ви, часом, не Новорічне чудо? Бо я в чудеса не вірю.

КОПЕРФІЛЬД (*іронічно*): - Ні, я не чудо, але до чудес маю безпосередню участь.

КИРИЛО КИРИЛОВИЧ: - То ж хто ви?

КОПЕРФІЛЬД: - Я Володя Коперфільд.

КИРИЛО КИРИЛОВИЧ (*здивовано*): Коперфільд? Той самий? Той що літає?

КОПЕРФІЛЬД (*весело*): - Ну, не зовсім той. Ви он, Поплавський. На дверях написано. Це ж не значить, що ви той Поплавський, що ого! А ви Поплавський поменше, але теж культурний і творчий... А я теж Коперфільд, але Володя. Теж, можна сказати, літаю...

КИРИЛО КИРИЛОВИЧ (*збентежено*): - Угу. Літаєте? Крила є?

КОПЕРФІЛЬД (*пояснює*): - Я професіональний циркач. Артист легкого жанру...

КИРИЛО КИРИЛОВИЧ (*радо*): - Так ви артист! Ви з філармонії?

КОПЕРФІЛЬД (*гордо*): - Можна сказати і так. Філармонію, можна сказати, я одгудів. От, времена були! Тепер своїм талантом допомагаю створювати поважним людям видовища.

КИРИЛО КИРИЛОВИЧ (*активно*): - Це дуже добре, що ви з філармонії! Дуже добре! У нас тут якраз проблемка з артистами. З професіональними артистами! У нас ялинка горить...

КОПЕРФІЛЬД (*по діловому*): - Ну, ще не горить. Не поспішайте у подіях. Всьому свій час! Час збирати і час підпалювати! (*пауза*) Але якщо про ялинку, то я можу її оригінально запалити. Видовище сподобається і малюкам, і дорослим.

КИРИЛО КИРИЛОВИЧ (*завіряючи*): - О, ялинку підпалити ми можемо і своїми яскравими талантами! Тільки пожежник не дозволяє. Нам би організувати якусь розважальну програму біля ялинки...

КОПЕОРФІЛЬД (*рішуче*): - Запросто! Як каже мій тезка Коперфільд: “нов проблем”! Ось... Дайте мені дві гривні.

Невелика пауза.

КИРИЛО КИРИЛОВИЧ (*сам до себе*): - Знову мова про гроші... Ці професіонали без грошей жити не можуть. Світ перевернувся з цими грошима! Але ж дві гривні - не двісті...

КИРИЛО КИРИЛОВОЧ (*в голос*): - Дві так дві! Ось вам дві гривні.

КОПЕРФІЛЬД (*пояснюючи*): - Це дуже просто. Беремо ваші гроші і запалюємо їх сірниками. (*Чуються звуки запалювання сірника*) Дивіться, от так спалюємо жорстокий капітал життя. Он як горить грошова проблема! Он як горить фундамент буржуазної культури! Ось так він перетворюється на духовний попіл! Останній подих капіталізму – згасла іскра, і все...

Пауза.

КИРИЛО КИРИЛОВИЧ (*з цікавістю*): І це все?

КОПЕРФІЛЬД: - Все.

КИРИЛО КИРИЛОВИЧ (*розчаровано*): Це не цікаво. Так і я вмю. Поверніть дві гривні!

КОПЕРФІЛЬД (*інтригуючи*): - А що у вас в потайничку?! Що там у вас в потайничку? Дозвольте мені просунути руку. Ось так. Ще ось так! Ну, так просто: отримайте ваші дві гривні! (*пауза*) Треба було б, щоб ви запам'ятали номер купюри, тоді сумнівів не залишилось би ніяких. Може повторимо?

КИРИЛО КИРИЛОВИЧ (*захоплено*): - Геніально! Це щось подібне із мого дитинства, коли я був у цирку... Такого у нашому районі давненько не бувало! (*переходить у веселий настрій і сарказм*) А от у потайник до голови нашої адміністрації, Семена Івановича, зможете залізити? Він у цьому році продав трубу водогону за мільйон, а на культуру ні копійки... Ха...

КОПЕРФІЛЬД (*впевнено*): - Я до кого хоче у потайник залізу! Були б гроші...

КИРИЛО КИРИЛОВИЧ (*допитливо іронічно*): - А ви тільки гроші палите? Може газеткою обійдемося?

КОПЕРФІЛЬД (*переконливо*): - Яка газетка?! У моєму репертуарі багато оригінальних видовищних трюків: «Стрибок у ніщо», «Ало, телефони не працюють», «Золотий портсигар» та багато інших...

Невеличка пауза. Шарудять папери.

КИРИЛО КИРИЛОВИЧ *(у діловому тоні)*: - Гарзд. Це цікаво. Головне, що ви з філармонії! Семен Іванович буде задоволений. Думаю, побудуємо Новорічне свято на ваших, так би мовити, фокусах під ялинкою. Одягнемо вас Снігуркою. Тільки у потайник до голови адміністрації залазити не треба! Це я пожартував. Треба зробити просто приємне, розважальне, яскраве шоу... А оцей ваш «Золотий портсигар», що, дійсно золотий?

КОПЕРФІЛЬД *(рішуче)*: - Та я вам зараз продемонструю. Тільки для цього дві гривні замало. Треба дві тисячі...

КИРИЛО КИРИЛОВИЧ *(пошепки до себе)*: - Знову гроші. Що то професіонали, ніколи про них не забувають! Та і ми не простачки. Зараз я його взую.

КИРИЛО КИРИЛОВИЧ *(вголос, пропонуючи)*: - Ха-ра-шо! Дві тисячі у мене немає. А от тисяча гривень виділена нам на проведення свята є! Тільки запам'ятайте – це ваш заробіток, гонорар, так би мовити! Якщо спалите гроші, звиняйте, залишитеся без зарплати... *(іронічно посміхаючись)* Та я думаю свої гроші ви палить не будете, правда ж?

КОПЕРФІЛЬД *(обережно)*: - Авжеж! Свої гроші потребують пильної уваги. Що ж, давайте тисячу. *(пауза)* Зрозуміло, це не та сума, яка потрібна для ефекту, але ми артисти, народ не амбіційний. Що перепаде із святкового столу, тому і радіємо. Час такий. У людей грошей на цирк немає, філармонії не ремонтуються... От, приходиться, літати по районам і брати, що Бог пошле.

КИРИЛО КИРИЛОВИЧ *(ракує)*: - Ось, вісімсот, дев'ятсот, дев'ятсот п'ятдесят, далі меншими: п'ять, десять, двадцять,

дев'ятсот дев'яносто дев'ять, тисяча! *(пауза)* Слушайте, Володя, виділіть мені десятку на листівки? Вам ця десятка ні туди, ні сюди, а нам в культурі...

КОПЕРФІЛЬД *(серйозно)*: - Оце вже ні, Кирило Кириловичу! Тільки не зараз. Покажу номер, тоді і виділю, хоч п'ятдесят! Давайте сюди гроші. Кладіть у цей портсигар.

Чується шарудіння, металеве клацання.

КОПЕРФІЛЬД *(наказуючи)*: - Увімкніть, будь ласка, музику, яку-небудь для озвучки, щоб не сухо... Портсигар я кладу на край столу...

КИРИЛО КИРИЛОВИЧ *(погоджуючись)*: - Це, зараз, увімкну! Сухо не буде! *(совається)* У мене тут якраз пісня Макаревіча про дрова і там, ретро, що все отболіт і мудрий ветер золу развее без сліда...

Звучить пісня «Костёр» «Машины часу». На фоні музики вибухають петарди. Стукіт падаючих предметів, дзвін скла. Знову вибухають петарди, неначе фільм про війну.

У кабінеті Кирила Кириловича стук в двері. Кроки. Скрипи дверей.

ЄВГЕНІВНА *(тихо цікавиться)*: – Кирило Кирилович, ви живі? Що тут було?

РАЙОННИЙ ПОЖЕЖНИК *(пробуджено і голосно оцінюючи)*: - Та тут наче феєрверк хтось влаштував! Конфетті розсипане! Петарди стріляли! А воняє як... Хоч

сокиру чіпляй! Кирило Кирилович, ви що гірлянду ремонтували?

ЄВГЕНІВНА (*дивується*): - Таке враження, що настало перше січня після Новорічної ночі... Сніжинок не вистачає...

РАЙОННИЙ ПОЖЕЖНИК: - Портрет Президента розбився...

КИРИЛО КИРИЛОВИЧ (*сумно*): - Цей портрет просто впав. Сам по собі упав. Я тут сам ледь не впав...

РАЙОННИЙ ПОЖЕЖНИК (*питає*): - А що трапилось? У вас хтось стріляв?

КИРИЛО КИРИЛОВИЧ (*роздратовано*): - Та ніхто в мене не стріляв! Бачите, це звичайнісінькі петарди і хлопавки. Ви, Василь Андрійович, зателефонуйте негайно у міліцію. Треба затримати одного артиста, поки далеко не полетів... Професіонал каже!

РАЙОННИЙ ПОЖЕЖНИК (*здивовано*): - А хіба ви не знаєте? Вже з пів години, як усі телефони не працюють! Ремонтників вже визвали...

КИРИЛО КИРИЛОВИЧ (*гнівно*): - От, Коперфілд! І казав же, що літун, і професіонал, і «Ало, телефони не працюють»...

ЄВГЕНІВНА (*цікавлячись*): - Про що ви, Кирило Кириловичу? І що ото ви в руці мнете?

КИРИЛО КИРИЛОВИЧ (*голосно психом*): - Що, що! Портсигар! Пустий портсигар. Зо-ло-тий! Я його щойно

купив за тисячу гривень. *(пауза)* Артист! Циркач легкого жанру - національна зараза!

РАЙОННИЙ ПОЖЕЖНИК *(спокійно, поринаючи у сонливість)*: - Кирило Кирилович, я двері відчиню, нехай кімната провітриться. У вас все в порядку із сигналізацією?... Але ж і сигналізація не працює!

КИРИЛО КИРИЛОВИЧ *(безнадійно)*: - Що ж тут зробиш. Так, відчиніть, будь ласка, двері. Та йдіть собі... Дайте спокій. *(тихо в голос)* І там, Василю Андрійовичу, не говоріть нікому, особливо голові... Голова ще від гірлянди не одійшов...

Риплять двері.

КИРИЛО КИРИЛОВИЧ *(сумно міркуючи)*: - Ось так, Євгенівна, ніколи нам тут, у районі, не досягти професіоналізму! Тягнемося за містом, за великою культурою, хочемо розважатися на «високому рівні», а за це платити треба!

ЄВГЕНІВНА *(співчуваючи)*: - Вас що, надурили? Хтось обманув?

КИРИЛО КИРИЛОВИЧ: - Не просто обманув, а у душу плюнув! З філармонії він. Цяця велика! Дві тисячі йому подавай! Я ж казав, що у нас всього тисяча і на нашому рівні клоуни безплатно працюють! А мені він... На високому рівні, на високому рівні...

ЄВГЕНІВНА *(лагідно заспокоюючи)*: - Не переймайтеся так, Кирило Кириловичу. Я з нашим ансамблем «Вечірня

зоренька» переговорю. Щось придумаємо до Нового року...
(збентежено) Що з вами? Кирило Кирилович, що з вами?

Кирило Кирилович починає заливатися сміхом.

КИРИЛО КИРИЛОВИЧ (*крізь сміх*): - Євгенівна, не повірите! Цей «коперфільд» у мене із потайника депутатське посвідчення вкрав... Уявляєте? Посвідчення депутата районної ради! Це ж тільки можна уявити собі як, у якомусь районі, Коперфільд буде представлятися депутатом Поплавським... А то і міністром культури...
(*спокійніше*) Це вам не анекдот про апельсинчики!

ЄВГЕНІВНА (*мудро*): - Аби були ми живі та здорові, та діти наші... А на такого професіонала завжди знайдеться інший аферист. Ось я лампочку принесла до гірлянди. Може відремонтуєте?

КИРИЛО КИРИЛОВИЧ (*спокійно*): - Ах, Євгенівна, якби у гірлянді тільки одна лампочка згоріла... Давайте так: ви щось придумаєте з програмою для свята. Там, «Вечірню зореньку» умовите співати, арлекін хай почудить біля ялинки. Вдіньте на нього костюм Снігурки. І поетів, поетів не забудьте!... А з гірляндою я вже щось придумаю. Будемо блимати. На весь район разом заблимаємо... Згода?

ЄВГЕНІВНА: - Згода, згода! Якщо вже блимати, то разом з усім районом. Та і з всією Україною разом...

КИРИЛО КИРИЛОВИЧ: - Атож! Спасибі. З святом вас, Новорічним!

2008р.

ГУМОРИСТИЧНІ ВІРШІ

КРАПКА

Крізь драну раму із минулої доби,
Де навіть гній мав дух однопартійний,
В бібліотечний фонд (не де-небудь собі)
Заперлась муха в час новий і вільний.

Прижилась там на мудрих стелажах.
Серед книжок не раз на пил сідала.
І грабцями своїми по книжках
Літературний хист у крапках проявляла...

Десь повзала на томиках Дюма,
А десь Вергілія цим способом читала.
На репродукціях картин митців сама
Останні крапки, як штрихи кидала.

На Кобзареві крапала тире,
На Глазовому коми проставляла.
І повне зібрання Ульянова не вмре,
Бо муха і його перечитала.

Освічена тепер! Не одженеш її.
Настирно лізе в очі, носа, вуха.
І крапки, вже тепер, як начебто над “ї”,
В журнали і газети свіжі плюхка.

Що то є грамотна – мушище серед мух!
А взагалі, хто що до неї має?
Творить собі нестримністю потуг,
Часи епох у крапочці єднає...

СВЯТО БАРАНЯЧОГО УРОЖАЮ

Годував сільських трудяг
Підприємець з міста.
Свято було урожаю
Районного змісту.
Столи всякої поживи:
Млинці, салтісони,
Сервіровані порційно
З барана бульйони.
Смакували їжу ситу
Селяни завзято.
Пили, їли, кепкували,

Бо на те і свято.
Один сьорбнув добру юшку,
Смаком очманів:
-Скільки ж треба відварити
Сюди баранів?..
А другий зашепотів,
Щоб чогось не сталось:
-А ще скільки баранів
В районі засталось!

ГРАБЛІ

Споконвічний анекдот
Про граблі в освіті
Актуальність не втрачає
Й в мому лихолітті.

Молодик, ще жовторотик,
Але гонор має,
Бачить таткові граблі
І не угадає:

Що оце воно за прилад
І що за система?
Певно річ якась космічна,
Чи антенна клема?

Відірвався від смартфона,
З вух ізняв заглушки,
Й витріщився на граблі...
Мислить самотужки:

А чи то маніпулятор,
Зброя Робокіпа?
Може пірсинг для слона -
Made in Європа?

А коли все ж наступив...
В лобик гігнулось:
Кайф спіймав - іскру нірвани
Й пам'ять повернулась!

Як би там не розвивались
Цифрові програми,
А граблі таки zostались
На завжди граблями.

Бо граблі - машина часу
Попри всі формати,
Діє, щоб коріння рідне
Не позабувати.

Щоб уся рідня і мова
З ними пригадалась...
Безперечно, що освіта
З граблів починалась!

Вся нудота, яка з себе
Цвіт воображає,
Думає, що все на світі
Достеменно знає.

Як собі не наголошуй:
Чи "собі-і", чи "со-обі",
А "граблі-і" чи "гра-аблі" вріжуть
Вченому по лобі!

А вже так, кому прийшлося
Гра-аблями угрітись,
Треба ще й граблі-і підставить,
Най геть просвітитись...

ЗМІНА КЛІМАТУ

Клубочиться літо у зимніх хатках.
Енергія мозку скипає.
Під грубою муж у сімейних трусах
Районну газету читає.
І бачить в уяві, в рядках точних слів:
Липневі луки, стиглі ниви,
Портрет переможця і підсумок жнив,
І плани осінніх посівів...
Крутив він газету туди і сюди:
«І що це за номер газети?
За вікнами морозно, виють сніги.
А тут сінокосні сюжети?»
І ну до дружини басить і гримить:
-Яку ти підсунула пресу?
Із липня до грудня п'ять місяців жить...
Де поступи часу й прогресу?!
Тут хочеться знать про розчистку доріг,
А чи водогін не замерзне...
Уже на худе - про святковий пиріг,
Про свято зими довжелезне!
Дружина на мужа уся не своя
Іще дві газети жбурляє:
-Змінився редактор, а з ним і твоя
Мас-медіа клімат міняє!

ПОДАТОК НА ВАРЕНИКИ

Ескадрилья податківців
Залетіла в хату
До фермера-початківця
Не дуже багатого...

Нема за що причепитись -
Сплачені податки!
Але ж треба у бюджеті
Зашивати «латки».

Фермер - щирий господарник,
Запрошує сісти
І, що Бог дав, пропонує
Вареники їсти.

Умостились податківці,
Бо то тяж робота:
Шановано запихати
Вареник у рота!

А коли набили шлунки,
Пора б і прощатись.
Старший згадав дуже важне
І став домагатись:

-В чому вариться вареник?
Бач, в воді, не в каві!
А вода - державні надра,
Винен мзду державі!

-Мзду отмздив, - поклявся фермер, -
То як заманеться,
І вода, крізь унітаз,
В державу вернеться!

КОЛИ ЩЕ ЖИВІ І ТЕПЛІ

На базарі кум купус
Для себе сорочку.
А пузяка, як гарбуз,
Розриває строчку.
То комірець не застебне,
То рукава длінні...
Не приміряти, як завше,
Сорочку по спині.
А торговка-молодичка
Китайським торгує
І так, і сяк клієнтові
Своє пропонує:
-Приміряйте, роздягніться,
Я вас «умалюю»!
Кум: - Боюся, що собою
Тебе застїсняю...
Молодичка зашарїлась,
Аж скроні горять:
-Я іще жива і тепла,
Що мене стїснять!

Про автора

Юдов Василь Михайлович народився 08.07.1965 року в с. Іллічівка (колишня Іванівка) Братського району Миколаївської області. З 1970 року в селі Новогригорівка Арбузинського району Миколаївської області.

Закінчив Харківське Державне художнє училище факультет станкового живопису з кваліфікацією вчитель малювання і креслення. З 1983 по 1985 роки служба в Радянській Армії.

3 грудня 1985 року за комсомольською путівкою працює на Далекому Сході кореспондентом в багатотиражній газеті «Вперед» авіаційного заводу ім.Гагаріна в м.Космосомольськ-на-Амурі. В цей час з'являються перші літературні твори на російській мові, член літературного об'єднання міста.

1988 рік в м.Первомайськ Миколаївської області дописувач у місцевій газеті «Прибузький комунар» і Арбузинській районній «Нове життя».

З 1989 по 1991 рік в м.Кишеневі, дизайнер Дзеркальної фабрики.

1992р. співавтор районного альманаху «Маркова Нива», повість «Бізнесмен» у районній газеті, перші книжки: авторська «Казки літнього саду», і співавторська з математиком І.Кірішко «Країна Драконів». Засновник перших регіональних газет «Вісник», «Золотий сфінкс», «Козацькі брехні».

Протягом 1992-2003 року працював вчителем Новогригорівської школи.

2003-2010 роки в Арбузинці і працює у РБТШ, партійним консультантом по Арбузинському району, головним спеціалістом відділу політики Арбузинської райдержадміністрації.

У цей час став лауреатом 2 премії Всеукраїнського конкурсу творів для дітей «Лис Микита», дипломантом I Всеукраїнського конкурсу «Усмішки Глазового», збірка сатиричних віршів «Зорі П-резидентів», Гран-Прі міжнародного конкурсу «Гоголь-фентезі ім.Рудого Панька» за казку «Галалай». Лауреат I премії міжрегіонального конкурсу «Грицева шкільна наука» в Тернопільській області.

Тричі обраний депутатом районної ради 4,5,6 скликань. Автор і головний організатор конкурсу «Василя Купала».

Зміст

<i>До читача</i>	3
GALALAY	4
1. Про Галалая і двадцять дві амазонки.....	4
2. Про Галалая і свято весни.....	9
3. Про козака Галалая і веселі яблука.....	15
4. Про козака Галалая і паскудні гроші.....	20
5. Про козака Галалая і Мудрість Велику.....	27
6. Епілог.....	31
ОПОВІДАННЯ	34
Плюс півтора мегабайта.....	34
Зелена портупея.....	37
Темні люди.....	42
Запис на кору.....	45
Ланцюг логіки.....	47
Близнюки України.....	50
Привид корчми.....	52
Вага влади.....	60
ЗОЛОТЕНЬ (повість).....	68
ПОРТСИГАР ВІД КОПЕРФІЛЬДА (радіоп'єса).....	88
ГУМОРИСТИЧНІ ВІРШІ	102
Крапка.....	102
Свято баранячого урожаю.....	103
Граблі.....	104
Зміна клімату.....	106
Податок на вареники	107
Коли ще живі і теплі.....	108
<i>Про автора</i>	109

Літературно-художнє видання
Василь Михайлович Юдов

Золотень

Прозаїчні твори, гуморески з малюнками автора
(українською. мовою)

Підписано до друку 02.03.2013 р.
Формат 60x84 1/16. Папір офсетний.
Гарнітура «Times»
Друк RISO. Ум. друк. арк. 10,7
Обл. вид. арк. 11,0.
Наклад 100 прим. Зам. 1

Видано та виготовлено
Видавець ФО-П Стасюк Л.С.
м.Хмельницький, вул.Дубініна, 6/2.
тел. 0978557497
E-mail: lilia_stasuk@mail.ru
www.lilia.at.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників
та розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК №4270 від 22.02.2012р.